BYGNINGSARBEIDEREN

Nr. 3–2010, 8. årgang • Utgitt av Oslo Bygningsarbeiderforening • e-post: post@bygningsarbeider.no Returadresse: Møllergata 24 • 0179 Oslo

Turbulent i Skanska

Side 12–13

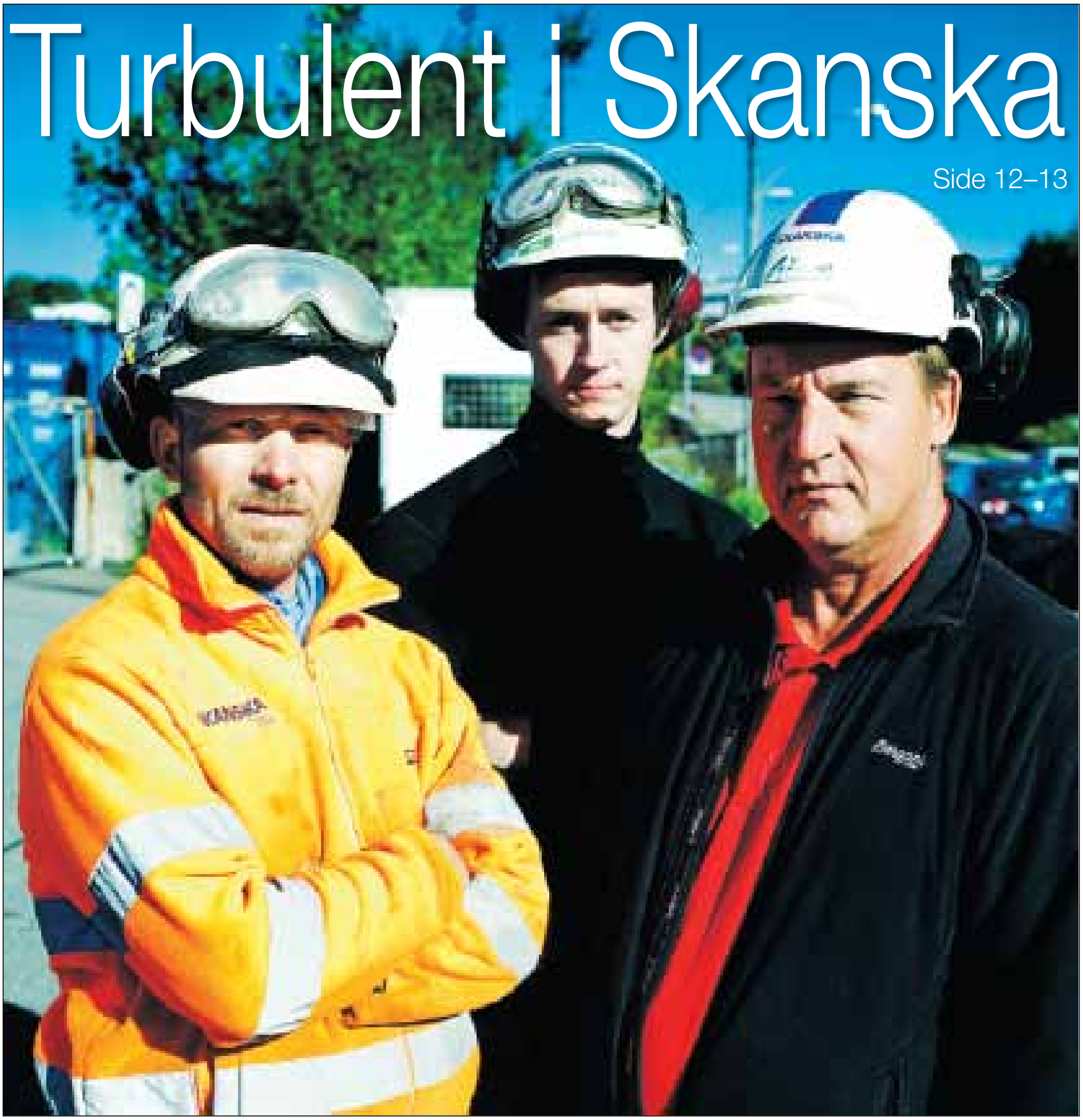

(Foto: Erlend Angelo, Magasinet for Fagorganiserte)

Aktuelt

Side 4

Lokale forhandlinger

Side 8-9

Selvaag følger trenden

Side 14-15

Lys framtid for malerbransjen?

Side 18

Lysning på lærlingefronten

Leder

En halv arbeidsgiver

Petter Vellesen

Vi har mye stoff om bemanningsbransjen i dette nummeret av *Bygningsarbeideren*, og vi tror det er nødvendig. Bransjen – om vi skal kalle den det – skal ikke få leve som den uskyldsrene aktøren den ønsker å framstille seg som. Vi kommer til å skrive mye om dette uvesenet i framtida også, for selv om vi kan håpe at bransjen ikke har kommet for å bli, har den i hvert fall *kommet*, og vi tror vi vil slite med problemet i lang tid framover. Hvordan vi skal hanskes med bemanningsbyråene og hvordan de forandrer arbeidslivet vil være en hovedsak for fagbevegelsen i mange år.

Vi har altså ikke mye positivt å si om bemanningsbransjen. Det er ingen tvil om at de som er ansatt som leiefolk stort sett er underbetalt i forhold til de fast ansatte. Det er heller ingen tvil om at de har en usikker tilværelse, og at en av bærebjelkene i Arbeidsmiljøloven og norsk arbeidsliv, oppsigelsesvernet, blir undergravd hver dag. Det er vel heller ikke mange som vil påstå at bemanningsbransjen tar et seriøst samfunnsansvar.

Men disse tingene er slett ikke det verste med bransjen. Det verste utslaget av at det nesten ikke ansettes fast lenger, men bare leies inn, er etter min mening at arbeidsgiveransvaret er i ferd med å pulveriseres. Det er i ferd med å oppstå en situasjon uten ansvarlige arbeidsgivere. Leiefirmaene har fått en slags funksjon som mellommenn eller formidlere og leiearbeiderne har blitt skjulte ansatte i innleiefirmaene med en og en halv arbeidsgiver, men ingen som tar på seg de forpliktelsene de burde.

NHO-service og bemanningsbransjen bedyrer til det kjedsommelige at de er arbeidsgivere og opptrer på den måten. Men hvordan kan de det? I virkeligheten har de overlatt all styring til en tredjepart, innleiebedriften, og sitter selv igjen med ansvaret for at utlønning, ansettelser og oppsigelser foregår på en formell og ryddig måte. I beste fall!

I et ryddig arbeidsliv forventer vi at en arbeidsgiver tar på seg oppgaven med å følge opp arbeidstakeren i det daglige. Dette er på godt og vondt. Gjør man en god jobb fortjener man ros og påskjønnelse, men hvis noe ikke går som forventa har man krav på å bli tatt på alvor og å få de riktige tilbakemeldingene. Hvordan kan dette fungere i et leiemarked, hvor den formelle arbeidsgiveren ikke er til stede og hvor man er prisgitt meldinger fra en tilfeldig funksjonær i innleiebedriften. Som regel blir man bare sendt tilbake.

Hvem skal en leiearbeider forholde seg til som arbeidsleder? Det er innleiebedriftens formenn og arbeidsledere som gir de direkte kommandoene og leder den innleide på arbeidsplassen. Det er de som beordrer overtid og helgearbeid. De bryr seg ikke om hvorvidt dette er innenfor lovens grenser, for det ansvaret overlater de til den formelle arbeidsgiveren, leiefirmaet.

Mange bygningsarbeidere sliter med muskel- og skjelettplager. Flere av klubbene i produksjonsbedriftene har tatt dette alvorlig og har gått i dialog med arbeidsgiverne om hvordan vi kan unngå dette. Noen har satt i gang store prosjekter med jobbrotasjon for å spare arbeiderne for ensidig belastning. Hvordan tror noen at dette skal la seg gjennomføre i et leieregime. Kan vi forestille oss at utleieren ringer og sier «Ja, vi har en mann ledig, men han har hatt så ensidig arbeid en stund nå, så dere må spare ham for den og den type jobb.»? Vi kan i hvert fall gjette oss til hva svaret blir.

En god fagopplæring består i at den som er under opplæring får varierte arbeidsoppgaver innen sitt fagfelt og at det er folk i bedriften som følger opp dette. Hvordan kan en leiebedrift drive opplæring når de ikke har noen innflytelse på produksjonen. De kan rett og slett ikke ta på seg et sånt ansvar.

Vi kan fortsette med sånne eksempler. Poenget er at det å være arbeidsgiver er noe helt annet enn det bemanningsbransjen tror det er. Dette ansvaret er ingen i bransjen villig til å ta. De er i beste fall en halv arbeidsgiver. Og innleiebedriften er ikke det dugg bedre. Her er det ansvarsfraskrivelse over en lav sko. Den som sitter med svarteper er leiearbeideren

Foreningens studiestøtte

Medlemmer kan søke støtte fra foreningen på inntil kr 5000,- per studieår. Det må være relevant utdanning innen eller nær beslektede områdr i forhold til foreningens fagområder.

I tillegg har LO eget utdanningsfond. Vi hjelper gjerne til med søknaden.

Søknader og spørsmål rettes til Liv Bjerknæs i foreningen.

Pensjonistforeningen

i Oslo Bygningsarbeiderforening ønsker flere medlemmer. Det er månedlige møter, utenom juli og august og det arrangeres flere turer i løpet av året.
Vennligst ta kontakt med Ole Rustad
tlf. 22 26 87 75 for informasjon og innmelding.

Bruk Foreningens hjemmeside:

www.bygningsarbeider.no

Nytt grunnbeløp (G) i folketrygden fra 1. mai

I trygdedrøftingene ble man enige om reguleringen av grunnbeløpet (G) i folketrygden, fra 72 881 kroner til 75 641 kroner. Økningen på 2 760 kroner gjelder fra 1. mai i år.

Regjeringen har i en felles protokolltilførsel etterkommet et ønske fra organisasjonene om et eget møte om prosessen rundt de årlige reguleringene.

BYGNINGSARBEIDEREN

Vi tar gjerne i mot innlegg. De kan skrives for hånd på A4 ark, og sendes/leveres på foreningens kontorer. Stoff må være undertegnet med navn, og artikkelen bør ikke være lenger enn en A4 side (maskinskrevet). Vi tillater oss å rette opp skrivefeil før stoffet trykkes.

Redaksjonen: Jonas Bals, Morten Rønningen, Tor Mostue, Odd Magnar Solbakken, Vidar Lund og Petter Vellesen.

Layout: Nr 1 Trykk Grefslie as, Mysen

Trykk: Nr1 Trykk as

Hjemmeside: www.bygningsarbeider.no

Oslo Bygningsarbeiderforening, Fellesforbundet avd. 603
• Sentralbord 22 99 47 40 • Telefaks 22 99 47 41 Du kan nå hver enkelt direkte:

Børre Hagen 22 99 47 51
✆..... 92 03 95 79
✉ borre@bygningsarbeider.no

Iren Stegen..... 22 99 47 45
✉ iren.stegen@fellesforbundet.org

Jan Peter Lyngstad..... 22 99 47 46
✆..... 93 20 26 17
✉ janp@bygningsarbeider.no

John Erik Melby..... 91 16 62 81
✉ johne@bygningsarbeider.no

Bård Hamborg Bjerkeli 93 08 90 85
✉ bard@bygningsarbeider.no

Julia Maliszewska..... 92 68 68 10
✉ julia@bygningsarbeider.no

Kjell Skjærvø 22 99 47 54
✆..... 99 43 33 43
✉ kjell@bygningsarbeider.no

Liv Bjerknæs..... 22 99 47 44
✆..... 91 70 20 38
✉ liv.bjerknaes@fellesforbundet.org

Odd Magnar Solbakken 22 99 47 47
✆..... 90 75 41 04
✉ oddm@bygningsarbeider.no

Jonas Bals 92 08 04 70
e-post: jonas@bygningsarbeider.no

Petter Vellesen..... 22 99 47 48
✆..... 93 20 43 23
✉ petter@bygningsarbeider.no

Tove Myrvold 22 99 47 42
✉ tove.myrvold@fellesforbundet.org

Zhanna Furunes 91 88 15 42
✉ zhanna@bygningsarbeider.no

Ina Holmstad 950 50 710
✉ ina@bygningsarbeider.no

Tor-Øyvind Hokåsmoen 92 21 02 38
✉ toroyvind@bygningsarbeider.no

Kontoradresse: Møllergaten 24, 0179 Oslo. Telefon: 22 99 47 40. Telefaks: 22 99 47 41. Kontorets åpningstider: Mandag – torsdag 8.00 – 16.00. Fredag 8.00 – 13.30. Sommertid: 15. mai til 15. september, kontoret stenger kl 15.00 hver dag. E-post offisielt til foreningen: post@bygningsarbeider.no

Foreningen: **Leder:** Petter Vellesen. **Nestleder:** Børre Hagen. **Sekretær:** John Erik Melby. **Ungdomsleder:** Morten Rønningen. **Styremedlemmer:** Magne Solfjeld, Johnny Aaland, Terje Larsen, Arne Sveen, Arne Berntsen, Jonas Dalen Berg og Harald Braaten. **Vararepresentanter:** Kåre Thorkildsen, Ronny Eriksen, Tore Solvang, Anders Melin og Mario Körber. **Oppmålere:** Børre Hagen, Jan Peter Lyngstad, John Erik Melby og Tor-Øyvind Hokåsmoen. **Studieleder:** Børre Hagen. **Forretningsfører:** Liv Bjerknæs. **Kartotek:** Tove Myrvold. **Regnskap:** Iren Stegen. **Ombud:** Julia Maliszewska, Jonas Bals, Ina Holmstad, Zhanna Furunes, Kjell Skjærvø, Odd Magnar Solbakken og Bård Hamborg Bjerkeli.

Siden forrige gang har styret vedtatt og jobbet med følgende:

- ✓ Deltatt i gruppe som ser på boligpolitiske krav til kommunevalget
- ✓ Deltatt på fanemarkering mot å samordne vekk rettigheter i offentlige tjenestepensjoner
- ✓ Deltatt i prosesser for å gi østeurpeiske bygningsarbeidere fagopplæring
- ✓ Hatt møter med LO i Oslo, EBA og stortingsrepresentanter angående framtida til Skole på Byggeplass
- ✓ Utarbeidet et notat om bemanningsbransjen på oppdrag av Oslofjordkonferansen
- ✓ Avholdt språkkurs for latviske arbeidere
- ✓ Deltatt som gjest på Landskonferansen for tømrere
- ✓ Deltatt i planleggingsmøter for Manifests årskonferanse
- ✓ Arbeidet aktivt med å inngå Prinsippavtalen med NHO-Service i utvalgte bedrifter
- ✓ Deltatt og holdt innledning på konferansen «Kampen for faste ansettelser»
- ✓ Deltatt i fanemarkering til støtte for de streikende vekterne
- ✓ Avholdt flere befaringer på feriehjemmene
- ✓ Utarbeidet notat om vikarbyrådirektivet
- ✓ Deltatt på Fellesforbundets rekrutteringskonferanse
- ✓ Deltatt i Inkluderingsutvalgets arbeid
- ✓ Vært gjester på tømrernes 125-års jubileum og i stedet for gave bevilget 10 000,- til flomrammede i Pakistan
- ✓ Vært på flere møter i Fafo Østforum
- ✓ Deltatt i Fellesforbundets boligpolitiske utvalg
- ✓ Avholdt arbeidsmiljøundersøkelse på kontoret
- ✓ Deltatt på Landskonferanser for mur og betong i Trondheim
- ✓ Deltatt i planleggingsmøter for Globaliseringskonferansen
- ✓ Deltatt på LOs sommerpatrulje
- ✓ Utarbeidet rapport om arbeidet med å organisere baltiske bygningsarbeidere
- ✓ Avholdt flere møter i gruppa for alternative medlemstilbud
- ✓ Deltatt på FORMULA-konferansen
- ✓ Holdt innledning på en konferanse om innleie i Trondheim
- ✓ Innledet på kurs i Byggfag Bærum-Drammen

Tømrer og Byggfagforeningen 125 år

Onsdag den 8. september feiret Tømrer og Byggfagforeningen sitt 125 års jubileum. Begivenheten fant sted på Parkteatret. Det var en stilig tilstelning hvor tidligere leder av foreningen, Egil Mongstad, loset oss gjennom programmet. Dagens hovedtaler var tidligere LO-leder Yngve Hågensen som hilste foreningen med kritiske skråblikk. Foreningen har utgitt et historiehefte i forbindelse med jubileet. Heftet er lagt opp som en presentasjon av foreningen sett fra innsida og fra utsida. På jubileumsmarkeringa presenterte Egil Mongstad innsidesaken, mens Paul Bjerke fra De Facto tok for seg de siste 25 år sett utenfra. Det er meningen at denne beretninga også skal brukes som studiehefte. Bygningsarbeideren fikk dessverre ikke tid til å anmelde heftet til dette nummeret, men vi lover å komme sterkere tilbake neste gang.

Etter en kort debatt og hilsningstaler fra foreningens venner ble det servert tapas og det ble underholdning ved Bygg Band. Tømrer og Byggfagforeningen har også laget et allsanghefte i anledning jubileet, og dette ble første test av heftet. Det fungerte bra! Vi gratulerer Tømrer og Byggfagforeningen med vel overstått jubileum!

❑ Petter

Vidar Bratberg

som var ansatt i et rekrutteringsprosjekt denne våren, er nå fast ansatt som faglig sekretær ved avdeling 617

Da vår mangeårige sekretær/ kasserer Aud Reinhardtsen snart går av med pensjon, har vi gjennom flere år drøftet hva vi skulle gjøre med avdelingen. Vi har behandlet mulige sammenslåinger med ulike Oslo-avdelinger, men har sammen med medlemmene våre sett at det er behov for et avdelingskontor her på Romerike. Vi besluttet derfor å finne en etterfølger til Aud, og Vidar Bratberg er nå ansatt som Faglig Sekretær. Han vil ha ansvaret for avdelingens daglige drift, hva gjelder medlemspleie, økonomi, forhandlinger, rekruttering osv.

Vidar har sin bakgrunn som tømrer i Seby AS, hvor han også var klubbleder i en årrekke. Han har lenge vært medlem av avdelingsstyret her ved Nedre Romerike og Follo Fagforening.

Jeg vil i større grad ta i bruk ny teknologi i "papirflytte-delen" av jobben min, slik at jeg får frigitt mer tid. Denne ekstra tiden håper jeg medlemmene vil merke, ved at avdelingen bli mer synlig ute på arbeidsplassene deres. Vi har også et ganske stort område i Follo, hvor jeg kommer til å gjøre meg bedre kjent. Både med våre medlemsbedrifter, og ikke minst gjøre en innsats for å få vervet flere medlemmer.

stiftet 1882

OBF

Oslo Bygningsarbeiderforening

Oslo Bygningsarbeiderforening avholder

Ekstraordinært årsmøte
torsdag 25. november kl 17.00
Sal D, Oslo Kongressenter (Folkets Hus)

Dagsorden:
1. Bemanningsbransjen/vikarbyrådirektivet
Innledning og debatt. Innleder ikke avklart.
2. Innstilling fra utredningskomiteen om alternative medlemstilbud og feriehjemmene Stranda og Åsmundrud
3. Oppløsning av Odin-fonds

Det vil bli servert middag fra kl 16.00

Vel møtt!

Grasrota om avkommet sitt

Bygningsarbeidernes «nasjonalsang» vil ha det til at «mamma, la ikke sønn din bli bygningsarbeider.» Hva slags råd ville du selv gitt ditt avkom?

Morten Jensen, tømrerbas Veidekke
Jeg har selv en sønn på et halvt år. Jeg synes det er fint å være bygningsarbeider, men det avhenger litt av utviklinga hvorvidt jeg vil råde sønnen min til å bli det samme. For å si det pent er det en spennende utvikling vi er vitner til, med sosial dumping i stort omfang. Det er jo fysisk slitsomt arbeid, og mange må gi seg tidlig, så det er viktig at lønna forblir god. Hva slags fag jeg ville anbefalt? Det får nesten tiden vise.

Ove Endresplass, grunnarbeider og hovedverneombud, Veidekke
Den sangen kjenner jeg godt. Synes ikke det er noe godt råd den kommer med, vi har det jo bra, og det er fritt og fint å være bygningsarbeider. Men utviklingen bekymrer meg – vil vi ha det like godt i fremtiden, med all den sosiale dumpinga? Om jeg skulle valgt et fag å anbefale, måtte det vil bli heismontør!

Ove Nanser, tidligere forskalingssnekker, nå formann, Veidekke
Sangen er fin, men rådet er dårlig. Det er bra å være bygningsarbeider. Og sånn kommer det til å forbli. Om jeg skulle komme med et råd om fag, ville jeg valgt betong. Det er mer variabelt enn å være trikker eller tømrer i alle fall.

Hva skjedde med likelønnspotten?

Et av resultatene av årets tariffoppgjør var at det ble satt av en lav- og likelønnspott på den enkelte bedrift. Potten skal være på 50 øre pr time pr ansatt. Denne potten skal brukes til å rette opp skjevheter som eventuelt måtte være i de enkelte bedriftene på grunn av kjønn.

Partene på bedriftene skulle gjennom forhandlinger diskutere en rekke problemstillinger knyttet til forskjellsbehandling som skyldes kjønn eller andre ting. På bakgrunn av disse forhandlingene skulle så likelønnspotten fordeles.
Disse forhandlingene skulle være avsluttet inn 1. juli.

Vi har inntrykk av at de fleste bedriftene har avholdt slike forhandlinger og at de er blitt ført i forhold til forutsetningene. Ikke overraskende er resultatet de aller fleste stedene blitt at femtiøringen deles ut flatt til alle ansatte. Begrunnelsen er enten at det ikke er kvinner i bedriften eller, hvis det er kvinner der, at det ikke er lønnsforskjeller. I ett tilfelle er potten blitt brukt til å utvide ordningen med korte velferdspermisjoner, slik at den kan gjelde for opptil tre dager. Dette er begrunnet med et familieperspektiv.

Forhandlingen om likelønnspotten har i hvert fall noen steder ført til at man har hatt en diskusjon om likelønn, og da har vel noe av hensikten blitt oppnådd.

❏ Petter

«lokale forhandlinger»

Lokale forhandlinger 2010
Timelønn i noen utvalgte bedrifter

Malerfirma Alliero:
Forskudd akkord malere: kr 174,-
Fastlønn, murere: kr 178,-
Hjelpearbeidere: 80%

Malermester Buer:
Forskudd akkord: kr 168,-
Fastlønn, minimum: kr 168,-
Servicelønn: kr 178,-
Hjelpearbeidere: Minstesatsene i FOB + avtale

J M Byggholt:
Forskudd akkord: kr 202,-
Fastlønn med bonus: minimum kr 210,-
maksimum kr 240,-
Servicelønn: kr 225,-
Hjelpearbeidere: kr 195,-
+ et mulig maksimumstillegg på kr 25,- pr. time

NCC, Oslo:
Grunnlønn faglærte: kr 177,40
Forskudd akkord: kr 185,-
Fastlønn faglærte der akkord ikke kan anvendes: kr 200,-
Servicelønn: kr 202,-
Hjelpearbeidere (over 20 år): kr 158,-
Spesialarbeidere: kr 167,-

Gunnar M Backe:
Forskudd akkord: kr 189,-
Timelønn før/etter akkordstart og ikke målbart arbeide: kr 202,83
Servicelønn: kr 211,50/202,83

Murmester Rolf Holm:
Timelønn fagarbeider: kr 177,50
Forskudd akkord: kr 185,-
Ufaglært: kr 155,-

Peab:
Forskudd akkord: kr 181,-
Fastlønn der akkordtariffen ikke kommer til anvendelse: kr 200,-
Riggforvalter/spesialarbeider: kr 195,-
Hjelpearbeidere: kr 155,-
Tillegg for bransjeansiennitet: 5-10 år kr 2,-
10-15 år kr 3,- mer enn 15 år kr 4,-

Skanska, Oslo:
Forskudd akkord: kr 184,-
Fastlønn for arbeid utenfor akkordtariffen: kr 197,-
Servicelønn m/tillegg: kr 220,-
Hjelpearbeidere: 85-100% av akkorden

Selvaag-Bygg:
Forskudd akkord: kr 175,-
Lønn utenom akkord:
88% av snittet (p.t. kr 209,74)

Veidekke, Oslo:
Forskudd akkord: kr 189,-
Fastlønn: kr 174,-
Fastlønn utenom akkord: kr 184,-
Etter avsluttet hovedakkord:
90% (min kr 184,- maks kr 205,-)
Servicelønn: kr 203,-
Hjelpearbeidere: kr 156,-
75-90% av akkorden

Målestatistikken

Målestatistikken for første halvår viser dessverre en nedgang i oppmålt sum for alle fag på landsbasis på nærmere 15 %. Mye av det skyldes nok etterdønninger av krisa, men det er all grunn til å være bekymra for målevirksomheten.

Det er store lokale variasjoner, og Drammen-Bærum, Stavanger og Vestfold har hatt stor framgang. Desto større grunn for uro er det i vårt distrikt, hvor både betong og maling har hatt stor nedgang, mens murerfaget har holdt seg sånn noenlunde. Både betongfaget og malerfaget har hatt en nedgang på over 50% i forhold til første halvår 2009. Heldigvis er det tegn som tyder på at det snur, men det er et stykke fram til et nivå som vi kan være fornøyd med.

Når det gjelder fortjenesten ser det ikke like ille ut, selv om det er variasjoner også her. På landsbasis har timefortjenesten steget med 3,6 %, og det samsvarer bra med indeksjusteringa av akkordtariffene i 2009. I vårt område har malerfaget hatt en lønnsvekst på nesten 9 %, murerfaget har steget med ca 5 %, mens betongfaget har hatt en nedgang på hele 14,6 %. Nå må det riktignok sies at første halvår 2009 var nesten kunstig høyt for dette faget.

	Oslo	Økning	Landet	Økning
Betongfag	228,23 kr/t	-14,6%	249,91 kr/t	3,6%
Murerfaget	249,23 kr/t	5,3%	228,21 kr/t	0,8%
Malerfaget	263,78 kr/t	8,9%	222,44 kr/t	1,4%
Alle byggfag	259,50 kr/t	12,9%	234,43 kr/t	3,6%

❑ Petter Vellesen

Oslo Bygg Totalentreprenør as – dets konkursbo

Det ble åpnet konkurs i firmaet den 26. august på grunnlag av konkursbegjæring fra en tidligere ansatt. Oslo Bygningsarbeiderforening hadde også på vegne av et medlem sendt konkursvarsel til forkynning på grunn av flere måneders manglende lønn. Etter våre erfaringer vil det bli betydelige lønnsgarantikrav fra nåværende og tidligere ansatte. Det kan nesten se ut som firmaet har benyttet sine ansatte som «bank».

I bostyrers foreløpige innberetning skrives det at «det gjenstår et omfattende arbeid, ikke minst vedrørende granskning, idet vi så langt har beskjeden oversikt over situasjonen. Dette fordi vi ikke har fått hånd om regnskapsmaterialet og fordi styreleder ikke har gitt nevneverdig informasjon. Innberetningen konkluderer videre med at det allerede er avdekket flere forhold som det er ønskelig å få gransket nærmere med tanke på å avdekke mulige straffbare forhold».

Selskapet ble stifta 28. august 2008 og fikk en levetid på nokså nøyaktig to år. Selskapets eneaksjonær og styreleder ved konkursåpning var Steinar Johansen. Varamedlem Kurt Tårnes fratrådte, i følge Brønnøysundregistrene, den 20. mai 2010. Odd Egil Johansen som er far til Steinar Johansen har tidligere vært både styreleder og daglig leder.

Revisor fratrådte 20. mai 2010 i følge Foretaksregisteret.

Styrets leder og daglig leder har tidligere hatt roller og tillitsverv i Lillestrøm Håndverksservice (slettet 3. august 2010) og i Firstline Limited (slettet 11. mars 2010). Sistnevnte firma ble stiftet 21.06.2005 og Ola Bach Gansmo var daglig leder ved stiftelsen.

Bostyrer skriver videre at «vi har foreløpig ikke fått hånd om selskapets regnskaper og selskapets leder har opplyst at han ikke vet hvor regnskapet og bilag beror og at det kanskje er stjålet».

Bostyrer har fått opplyst at virksomheten i firmaet i praksis er innstilt, men «styreleder/daglig leder har imidlertid ikke så langt gitt nærmere informasjon om dette. Han har fortalt at han ikke vet hvilke kunder selskapet har hatt i 2010».

Det er heller ikke foreløpig avklart hvorvidt terminoppgaver vedrørende skattetrekk og arbeidsgiveravgift har vært innsendt. Ei heller hvorvidt omsetningsoppgaver vedrørende merverdiavgift har vært innsendt.

- «Verdien av utestående fordringer er høyst usikker. Selskapets ledelse har ikke kunnet gi noen nærmere opplysninger om hvem fordringen er mot, eller hva kravet gjelder».

- «Etter det opplyste har selskapet leaset 3 motorvogner. En av disse er tilbakelevert, mens de to andre er begjært tilbakelevert med bistand fra namsfogden. Styreleder har opplyst at han ikke vet hvor bilene nå er».

- «Det nevnes at styreleder har opplyst at selskapet har hatt en del håndverktøy- ikke tyngre utstyr- men at dette har blitt stjålet før konkursåpningen. Også selskapets kontorutstyr skal ha blitt stjålet. Dette er opplysninger som vil bli søkt nærmere avklart».

- «Av kontoutskrifter for selskapets bankkonti fremgår det at det siden 1. januar 2009 er tatt ut ca NOK 1 500 000,- i kontanter. Hvorvidt selskapet som følge av kontantuttakene kan ha krav mot ledelse, ansatte eller andre har vi foreløpig ikke sett nærmere på. Da vi ennå ikke har fått hånd om selskapets regnskaper har det ikke vært mulig å få undersøkt dette. Bostyrer arbeider videre for å søke å få avklart dette under den videre bobehandlingen».

- «Selskapets styreleder har ikke kunnet gi opplysninger om selskapets samlende gjeld. Det har til nå kommet fordringer på vel NOK 1 100 000,-. Fristen for å melde krav i boet er ikke utløpt, hvoretter det må påregnes at kravene i boet vil bli større».

- «Det er pr. i dag ikke grunnlag for å anta at boet kan gi dividende til kreditorene».

Så langt bostyrers foreløpige undersøkelser og konklusjoner.

I følge RavnInfo skal det, per 16.08.2010, være registrert 19 inkassosaker på firmaet, med i alt kroner 247 508,-

Oslo Byfogdembete avsa, som tidligere nevnt, dom den 26.08.2010 hvor det ble åpnet konkurs. I dommen går det fram at selskapets bankkonti er overtrukket med kr 960 421,01

Tingretten konkluderte dermed med at selskapet var insolvent.

❑ Odd Magnar Solbakken

Småklipp

UTLEIE AV SVEISERE OG PLATEARBEIDERE FRA INTERPERSONELL AS

Her om dagen tikket det inn en faks fra firmaet Interpersonell as. De tilbyr utleie av dyktige og profesjonelle polske platearbeidere inne de fleste sveisedisipliner. Firmaet tilbyr kundene følgende fornøyd-garanti: "om du mot formodning ikke skulle være fornøyd med en eller flere av våre kandidater, bytter vi folk eller avslutter oppdraget - uten kostnad for deg som kunde"
I følge faksen følger firmaet alle norske lover og regler, og dokumenterer selvsagt dette.
For kun 260,- eks mva per time leverer vi kompetent personell – også engelsktalende. Raten inkluderer også:
- Reise
- Arbeidstøy
- Skatter og avgifter
- Transport til og fra jobb
- Bolig

Så da blir det store spørsmålet hva som er lønna til sveiserne med denne prisen?

Odd Magnar

VIL INNFØRE LIKEBEHANDLINGS-PRINSIPP FOR UTLEIDE ARBEIDSTAKERE

Arbeidstakere som blir leid ut fra et vikarbyrå skal ha de samme lønns- og arbeidsvilkår som vedkommende ville fått ved direkte ansettelse i den virksomheten som leier dem. Konsekvenser av vikarbyrådirektivet i norsk lovgivning sendes på høring i dag. Arbeidsminister Hanne Bjurstrøm sier at departementet foreslår å innføre et likebehandlingsprinsipp for vikarer.
Vikarbyråene må gi de utleide arbeidstakerne de samme lønns- og arbeidsvilkår som fast ansatte i innleievirksomheten har, sier Arbeidsminister Hanne Bjurstrøm.
Etter departementets syn er det ikke nødvendig å endre de norske reglene om adgangen til å leie inn og ut arbeidskraft.

Odd Magnar

Konkurser/tvangsavviklinger siden sist

(01.06.2010 - 19.09.2010)

Østlandsområdet • Kilde: Brønnøysundregistrene
(NUF = norskregistrert utenlandsk selskap)

Firma	Org.nr
3-Mester as	887 996 032
A Montasje J Krzykawski	880 615 122
ABC Malerservice ltd (nuf)	994 057 766
ABC Snekkern Haxhiaj	984 271 182
Adar as	992 045 442
Adler Bygg as	993 754 110
AGT as	987 868 813
Aker Klima & Kulde as	994 318 314
Akershus Varmepumpesenter as	994 242 229
Aldo Gonzales Allendes Maler og Renhold	986 953 981
Alexander K Follegg	984 146 817
Alnabygg (nuf)	988 651 397
Andersen Stein Ø	969 956 071
Andesens Tømrer og Snekkerservice	971 204 451
Andreassen Tak & Fasade	986 619 208
As Bygg - Fornyelse	946 651 966
Asker Bærum Byggeselskap as	977 550 009
Assenholt Bygg (nuf)	991 978 062
Astro Byggservice Per Atle Fredriksen	977 287 987
Auli Elektroservice as	991 117 857
Bademiljø Greåker as	988 394 459
Bernd Klare Anlegg	992 544 198
Bernd´s Tømrer as	991 341 080
Betongarbeiderne as	993 195 405
Bjørn Andre Simonsen	987 406 682
Bjørn Svenning Bygg	984 336 594
Borg Byggservice as	993 204 013
Bovolos Byggservice Norge ltd (nuf)	993 888 486
Brødrene Grønli as	986 093 176
Bygg Rehabilitering v/Pasieczny	991 762 248
Byggeservice Dominik Tomasiak	992 982 640
Byggmester Egil Andersen ML Bygg as	921 096 127
Byggmester Morten Johansen	979 347 766
Byggservice Balvocius	991 687 769
Byggtekniker Kai A Svendsen	982 747 171
C. Mathisen Bygg og Bad	993 472 913
Cato Montasje Jacobsen	991 353 631
CC Byggservice as	890 247 032
Christoffer Mãntylã	991 603 751
Construction Valuing and Properties	994 230 190
CT-Bygg ltd (nuf)	991 621 954
Da-No Rørmontasje as	990 261 830
Dema Maleteknikk	984 371 551
DK Bygg og Oppussing as	984 235 097
DK Montasje as	981 390 601
Drammen Blikk og Tak as	879 196 272
Egil Døsen as	971 173 432
EK Bygg og Eiendom as	990 736 189
Eknes & Nielsen as	993 735 515
Emfi Bygg og Anlegg as	993 568 082
Encom Nor as	988 323 349
Engen Rør & Assuranse as	979 944 675
Entreprenør Morgan Lien	979 605 242
Erlend Lied	876 197 022
FB Byggservice as	993 193 224
Flispartner 1 as	993 877 905
Frager Eiendom Morten K Frager	992 258 187
Frank Willy Fredriksen Taktekker'n	991 444 335
Frisenberg Service & Tjenester	985 379 300
Frognerkilen Entreprenør (nuf)	990 431 551
Furuseth Entreprenør as	976 905 040
Gare Berg	988 113 093
Geobor Salg as	964 374 651
Gos Bygg as	986 564 055
Grefsen Bygg & Eiendom as	974 392 232
Gulvdesign (nuf)	988 973 114
Gulvmakeren as	988 944 025
Gunnar Thommesen Byggteknikk	987 688 866
Gunvald Lauvstad as	974 531 321
Hallins Bygg Service	987 834 471
Has Bygg as	892 709 912
Haugerud Maskinpartner	979 572 360
Hei as	890 241 182
Helge Flateby as	911 706 385
Helle - Bro Consult as	994 454 501
Helle/Bro Consult DA	993 485 411
HFM Håndverksformidling ltd (nuf/utleie)	988 573 256
HK Bad og Bygg (nuf)	990 962 448
HN Bygg ltd (nuf)	991 655 514
Hogseth Eiendom as	892 676 542
Holmedal Bygg og Eiendom as	992 665 378
Hyttegutta as	989 480 804
Høiax Produksjon as (utleie/formidling)	943 472 289
Højberg - Bygg as	993 006 637
Håndverksgruppen as	991 442 987
Idehus Glåmdal as	992 286 970
IKOO as (tidl. Ing Knut Olsen as)	979 883 870
Inside Service Wojciech Krokowski	990 662 657
J.B Driftselskap Jack Ø. Berg (utleie)	989 093 827
J.E´S VM Service Jan Einar Østby	993 794 236
J.H. Multimontasje as	992 869 593
J.H.Bygg og Montasje as	992 812 273
Janter as	989 890 964
JC Malerservice	988 729 588
Jensen Bygg og Eiendom as	987 878 355
Jerzy Krok	991 419 578
Jessheim Rør & Industrimontasje M Ernst	992 038 950
Jimmy Jansen	987 462 299
Johansen Bolig og Bygg Service	993 470 325
Johanssons Ventilasjon og Montasje	994 149 105
Jon Magne Knashaug	989 869 426
K.E. Kolberg as Grenland	955 513 290
K.S.T. Malermester ltd (nuf)	990 854 238
Kai-Rune Olsen	970 907 726
Kalmer Montasje Kalmer Kask	991 713 441
Karls Malerforret. as (tidl Karl Myhre)	930 569 135
Klima og Energi Invest as	919 645 601
Klima og Energi Økern as	955 509 277
Klima og Ventilasjon Service as	892 829 772
KP Bemanning as (utleie/formidling)	989 657 437
Kristensens Bygg ltd (nuf)	987 087 951
Kristiania Service as	993 284 629
Lagos Mal Consult Harry Teichert	993 444 324
Larsen Håndverkertjeneste	982 121 418
Lunart Bemanning as (utleie/form.)	991 826 890
Majan Renovation, Arkadiusz Majewski	992 885 718
Malerfirma Ratajeczyk	991 967 516
Martinsen Håndv. v/Morten Martinsen	969 945 371
Mesterbygg Hallingdal as	984 719 264
Mester-Glass as	988 739 588
Mikalsen og Sønner as	976 764 552
Miroslav Subanovic Maling og Rehab	985 772 487
Murerfirmaet Erlend Lied as	993 024 988
Murmester Hope as	990 119 732
Musial Bygg Musial Marcin Rafal	994 047 558
Nextmoves no as	985 072 078
Nico Mur & Flis limited (nuf)	990 136 653
Nilar as (utleie/formidling)	994 240 102
Nils Morten Nesset	989 423 754
Nordisk Stålbygg	991 923 306
Nordiske Frititidshus as	993 066 176
Norsk Forvaltning Drift og Vedlikehold (nuf)	989 366 238
Nytt Hjem ltd (nuf)	991 297 561
Ole Johnny Hellerud	970 464 727
Olsen VVS	992 141 778
Onsøy Mur & Flis as	993 879 959
OS Entreprenør Oddgeir Skogen	971 645 652
OS Kranservice as	991 517 537
Oslo Bygg Totalentreprenør as	993 081 612
Oslo Gass og VVS Service as	884 603 382
Oslo Murhus as	988 525 782
P&S Entreprenør (nuf)	992 748 672
Per Arne Isaksen	976 472 241
Petterssons Bygg og Mekaniske	979 371 055
Protak as	989 743 368
R.KS Byggservice limited (nuf)	993 476 641
R.W Systemhimling Roy Wårheim	988 471 151
Rafal Ziebra	992 003 227
Rekrutteringspartner.no Erik Weatgaard	893 553 592
Roger Andersen Montasje	885 436 382
Romerike Boligteknikk (nuf)	994 603 450
Rune Lauritzen Tømrer og Forretningsinnr	968 198 653
Rørjobb Robert Krysztofiak	990 953 082
Rør-Partner as	991 368 523
S.R. Maskin Svein Runo Bakke	987 906 510
Sandefjord - Hus as	877 032 752
Servicetjenesten as	893 141 022
SKH Bygg Stig Haraldsen	981 519 094
Skogheim Bygg og Tømrer Service	987 201 800
Snekker Lars Ove Bråten	987 876 808
Snekker og Montasjeservice ltd (nuf)	894 456 272
Snekkerservice Pål Olsen	966 441 283
SPM Entreprenør Norge as	993 625 361
Stefan Hermansen Montasje/Rivning	971 060 662
Svein Arne Christiansen	991 287 841
Svelvik Bygg og Vedlikehold as	986 765 255
Sven Solbakken	973 054 635
T.C Multiservice (nuf)	993 359 173
T.G: Montering Terje Gundersen	977 060 850
TD Bygg as	991 760 717
Team Odin	892 835 462
Team Oslo Malerforretning (nuf)	990 149 852
The Agency as	990 859 817
Thoresen Anlegg as	969 042 800
TMM Bygg as	992 521 430
Torbjørn Rivrud as	993 204 587
Tore Sundsby / TS Service ltd (nuf)	990 474 141
Total Oppussing Jozef Pacyna	987 172 436
Trestandard as	987 077 581
Trond Atle Tajet	991 129 626
Tømrer - og Snekkertjenester as	992 445 831
Tømrer Per Sørlie m/mer	989 649 760
Ulvens Bygg Karl Erik Ulvede	987 314 745
Valle Bygg Vedlikehold as	991 257 640
Vikarspesialisten as (utleie/formidling)	992 749 164
VVS Kompaniet as	965 090 304
Wallins Bygg Montage ltd (nuf)	992 070 587
Øbygg as	913 609 115
Økobygg Runar Sørby	970 427 945
Øst Bygg Company (nuf)	989 545 264
Østland Bygg as	991 866 132
Østlandske Murservice v/ Rune Nymoen	990 826 390
Øyvind Holt	985 754 861
Åkerstrøm Tak og Tilbygg	982 569 699
Aanerud Ventilasjon v/ Gustav Aanerud	991 243 976

Det har aldri blitt ført regnskap, levert årsregnskap eller selvangivelse

Alnabygg NUF ble tatt under behandling som konkursbo ved kjennelse avsagt av Oslo byfogdembete den 24. august 2010. Konkurs ble åpnet på grunnlag av et krav fra Oslo kemnerkontor på kroner 917 076 som har sin bakgrunn i fellesoppgjør, fastsatt arbeidsgiveravgift samt tilleggsavgift. Bostyrer la fram sin innberetning for et par dager siden.

Selskapets aksjer var eid av Ismo Allan Ahokangas. Han var også firmaets styreleder og daglige leder. Ahokangas kommer fra Rovaniemi i Finland. I følge folkeregisteret skal han være utvandret til Finland. Bostyrer legger til grunn at han oppholder seg der. Ahokangas er imidlertid registrert som daglig leder i et firma på Skedsmokorset. Det er byggefirmaet Steinmontering Skillebekk. I følge Brønnøysundregistrene er dette et «oppegående» firma. Utrolig upraktisk å drive et byggefirma på Skedsmo når du er utvandret til Rovaniemi, spør du oss.

Til tross for gjentatte henvendelser har boet aldri lyktes å komme i kontakt med Ahokangas. Det har heller ikke lyktes bostyrer å komme i kontakt med tidligere ansatte eller annet personell med tilknytning til eller kjennskap til firmaet.
Bostyrers undersøkelser viser at det til sammen skal ha blitt tatt ut kr 1 593 950 i kontanter og overført kr 382 400 til hva som skal være styreleders Ahokangas private norske konto. På bakgrunn av aktivitet på selskapets bankonti synes virksomheten å ha pågått fra høsten 2005 til vinteren 2008.

Bostyrer viser til at det til sammen er innbetalt nærmere 2,5 millioner kroner til firmaets konto. Størstedelen av innbetalingene synes å være foretatt av PA Entreprenør as, Oslo Snekkerservice (drevet av en Matti Kokkonen. Slettet 14.04.2010) og Nomade (drevet av en annen Ahokangas, med fornavn Kai Henrik).

Det har aldri vært ført regnskap for virksomheten og det er heller ikke levert årsregnskap eller selvangivelse. Momsoppgaver er aldri inngitt og det er ikke opprettet skattetrekkskonto. Bostyrer uttaler at utover hva som framkommer av selskapets bankkonti er det således ikke mulig å ha noen klar formening om selskapets inntektssituasjon eller økonomiske virksomhet for øvrig.

I henhold til Arbeidstakerregisteret eller Sentralskattekontoret for utenlandssaker har det aldri vært noen innmeldte ansatte i selskapet.

Om årsaken til konkursen skriver bostyrer følgende: «den direkte årsaken til konkursen er konkursbegjæringen fra Oslo Kemnerkontor. Den bakenforliggende årsaken til konkursen synes å være manglende oppdragstilfang og ustrukturert forretningsførsel».

Men det er som regel noe positivt å finne i alt. Bostyrer har registrert en konto med i alt kroner 85,89 som tilfaller boet. Det er ikke avdekket øvrige aktiva.

For oss som ikke er så diplomatiske ser det ut som dette har vært «køl» svart.

❏ Odd Magnar

Flere nye foretak

Nærmere 11 500 nye foretak ble registrert i 2. kvartal 2010. Dette er en økning på 6,7 prosent i forhold til samme kvartal i fjor. Seks av ti nye foretak i 2. kvartal var enkeltpersonsforetak. 28 prosent var aksjeselskap. Den trede vanligste organisasjonsforma blant nye foretak var norskregistrerte utenlandske foretak (NUF). 960 nye NUF ble registrert i 2. kvartal.

Flest innen bygg- og anleggsvirksomhet

15 prosent av de nyregistrerte foretakene var innenfor bygg- og anleggsvirksomhet. Dette er dermed den største næringa blant de nye foretakene (Kilde: Statistisk Sentralbyrå).

❏ Odd Magnar

For lav lønn kan gi krise

Da finanskrisa slo inn over verdensøkonomien for to år siden beskrev vi i *Bygningsarbeideren* hvordan dette skyldtes en kombinasjon av *mindre lønn og mer kreditt*. Nå har vi fått følge av folk med mer pondus enn hva vi selv kan skryte på oss. Det internasjonale pengefondet IMF og den internasjonale arbeidstakerorganisasjonen ILO har nylig utgitt en rapport der de advarer mot at stadig mindre av verdiskapningen tilfaller verdens arbeidsfolk. I Aftenposten 10. september kan vi lese at «Fordelingen mellom arbeidere og bedriftseiere blir stadig skjevere. Det bremser verdensøkonomien, skaper ubalanser og er en medvirkende årsak til finanskrisen og økende ledighet.»

For mange år siden beskrev vi her i avisa hvordan NHOs utredningsdirektør Tor Hersoug skrøt av USA, som hadde klart å utvikle en synkende arbeidsledighet uten en derav følgende vekst i lønningene. For Hersoug var USA «selve eksempelet på den nye økonomi … [og] hva vi kan få ut av et mer fleksibelt arbeidsmarked» (Horisont nr. 1/2000). Nå har den nye økonomien vist hva den er god for: Å skape gjeldsbobler, senke livskvaliteten til arbeidstagere verden over, og gjeninnføre en massearbeidsløshet vi ikke har sett maken til på over 80 år. «Ny» økonomi? Høres snarere ut som en returbillett til 1929.

Jonas

Rekordstor utbetaling fra NAV Lønnsgaranti i fjor

Utbetalingene fra NAV Lønnsgaranti i 2009 ble nesten doblet fra året før og er den høyeste utbetalingen på 2000-tallet. I alt ble det utbetalt 923 133 324 millioner kroner mot 468 315 884 millioner i 2008. Per 10. august i år er det utbetalt 425 638 464 millioner kroner. Samtidig vet vi at på grunn av strenge regler når det gjelder foreldelsesfrister er det veldig mange som taper mye i utestående lønn. Mange skifter også adresse etter en konkurs fordi mange er avhengig av arbeidsgiver for å få seg tak over hodet. Bostyrer vil i mange tilfeller derfor ikke få tak i vedkommende. Dette gjelder spesielt de mange utenlandske arbeiderne.

Utbetalinger i millioner kroner:

2000	296 942 047
2001	369 444 068
2002	604 231 481
2003	695 475 351
2004	503 058 431
2005	425 730 716
2006	355 676 710
2007	258 189 176
2008	468 315 884
2009	923 133 324
2010 (10.08)	425 638 464

Fra egne ansatte til leiefolk:

Selvaag Bygg følger trenden

Stadig større deler av arbeidslivet preges av usikre ansettelser – i form av leiefirmaer, deltidsstillinger og midlertidige ansettelser. For de ansatte betyr denne usikkerheten vanskeligheter både i privatlivet og på jobben. Fagbevegelsen forsøker etter beste evne å bekjempe utviklingen, men utviklingen bekjemper også fagbevegelsen: For med mer usikre ansatte, blir det også færre som tør å organisere seg og gjøre noe med situasjonen.

Hittil har Selvaag Bygg vært et hederlig unntak fra utviklingen vi har sett i byggebransjen, der faste ansettelser erstattes av innleie. Men på tre–fire år har firmaet gått fra 280 til 150 ansatte, og nå har det blitt bestemt at fremtidig oppbemanning kun skal skje gjennom innleie.
Bygningsarbeideren besøkte noen av Selvaag-gutta som bygger luksusleiligheter og næringsbygg på Tjuvholmen ved Aker Brygge, og spurte dem hva de mener om denne utviklinga.

-Det er vanskelig å forholde seg til nye folk hele tida, sier Tom Arild Øygård, som er tillitsvalgt for forskalerne. Thomas Rustestuen (th) er nestleder i klubben og fungerer for tida som klubbleder.

Når vi ankommer plassen blir vi møtt av tømrer og nestleder i klubben, Thomas Rustestuen. Han er øverste tillitsvalgte mens klubbleder Kåre Berg er i pappapermisjon, og tar oss med en runde på bygget. Den første vi møter er kvartbas Tom Arild Øygård, som er tillitsvalgt for forskalerne. Han forklarer oss hva som har hendt på bygget den siste tida:

– Vi ble fortalt at det skulle gå to skift her fremover, og at det skulle komme et sjøldrevet lag hit fra Mesterjobb Bemanning, med egen kranfører, for å jobbe om kvelden. Vår egen fører følte seg så utrygg på situasjonen at han gikk ned fra krana den første kvelden. Det viste seg raskt at laget ikke var skikka til å jobbe for seg sjøl, det ble gjort en del feil som måtte rettes opp. Vi ble bedt om å skulle passe på dem. Sånn går det jo ikke an å holde på. Så etter kort tid forsvant de fra prosjektet igjen.

– Hvem erstatta de 12 da?, lurer vi.
– Det ble jo oss det. Nå blir det tapte tatt inn ved at vi jobber altfor mye overtid. Vi går 50–55 timers uker her ute nå. For oss som er pendlere er det for så vidt greit å ta støyten, vi er jo så glad i å jobbe overtid vi, he he. Men det er klart, det er ikke noe gøy når det blir tvang – da blir man fort sliten og lei.

– Og dette fordi man ikke skal ha mer enn 150 ansatte?
– Ja, alt overskytende skal tas med innleide, sier Thomas. Selv om vi har mye jobb fremover, og i realiteten har manko på folk. Det er en utvikling vi liker dårlig. For et par år siden husker jeg at jeg hørte fra noen av de andre produksjonsbedriftene at de hadde 30-40 prosent innleie. Da hadde vi fem prosent. Nå skal vi åpenbart gå samme veien som de andre, men det er ikke bra verken for de ansatte eller for produksjonen. Det blir jo ikke rasjonelt. Man får heller ansette, og så ta seg bryet med å si opp folk når det blir mindre å gjøre.

Tom Arild skyter inn at det er vanskelig å hele tida skulle forholde seg til nye folk, i tillegg til at det ofte er språkproblemer ute og går. Jeg spør om de føler seg mer utrygge enn før, men Tom Arild sier at det først og fremst er frustrerte de blir. – Det er rot hele tida. For ikke lenge sia rev de et stillas her før vi var ferdige med å bruke det. Sånt gjør det jo ikke akkurat billigere å reise et bygg.

Tom Arild forteller at firmaet for tiden bare søker etter prosjektledere. Bygningsarbeidere som skulle ønske å få jobb er henvist til bemanningsselskapene, avslutter han. Selv må han tilbake og jobbe, og Thomas tar meg med videre rundt på bygget. Han forteller at flere av tømrerne nå er med på forskalinga, siden det er lite å gjøre på tømmer om dagen. Det går stort sett bra, og mange av dem har vært med på forskalinga før. Det er til og med en tømrer som går sammen med jernbinderne nå, forteller han, og tar oss med for å ta en prat med han.

Ari Svan begynte hos Selvaag som innleid fra Follo Bygg. Han gikk ett år oppe på Løren før han og en kollega gikk lei av å være leiefolk, og henvendte seg til Selvaag Bygg om å få en ordentlig ansettelse. Det fikk de. Kollegaen røyk ut igjen etter nedbemanningsrunden i fjor, og livnærer seg nå med diverse småjobber i Sverige. Men Ari er her altså fortsatt. Vi spør om det er stor forskjell på å jobbe i Selvaag Bygg sammenligna med det han gikk fra. – Ja, særlig merkes det jo på lønna, sier han. – Og så er det jo deilig å slippe å kjempe for alt mulig hele tida.

- Hva synes du om tendensen til økt bruk av innleie da?
- Nja, de ansetter jo fortsatt folk da, i alle fall noen. Nylig ble det ansatt noen jernbindere veit jeg. Men de skal jo ikke over 150 mann da, og det gir ikke noen mening synes jeg. Når man leier folk får man jo så mye rart – og så er det sjelden det fungerer med språket. Nå kaster jeg kanskje stein i glasshus, for jeg er selv finne

Ari Svan begynte som innleid, men har nå ordentlig ansettelse hos Selvaag Bygg.

Det er en kjempeforskjell på å være fast ansatt og å være innleid, sier Isam Suleiman. -Det er bedre for alle med faste ansettelser.

– men man må jo kunne forstå hverandre på et bygg, det kan fort oppstå farlige situasjoner dersom man ikke kan forstå hverandre.

Ari skal jobbe på Tjuvholmen til november, deretter tror han det bærer opp til Løren igjen. Det gjør ikke han noe å binde jern – «alt går greit» – men han husker det som rensligere å gå på tømmer. Han er i alle fall glad for å ha fått seg jobb i et skikkelig firma, der lønna kommer til tida. Det var langt fra noen selvfølge tidligere.

Litt bortafor møter vi en annen som begynte hos Selvaag Bygg som innleid. Isam Suleiman jobber som diversearbeider, og var i begynnelsen ansatt i Manpower. Etter å ha begynt i byggebransjen som vikar i 2004, fikk han seg fast jobb hos Selvaag Bygg året etter. – De ble vel forelska, ler han. Vi spør om han merker noen forskjell. – Å ja, det er en kjempeforskjell. I Manpower får du aldri fast jobb, aldri 100 prosent stilling. De ringer når de har noe, og plutselig kan det gå flere dager der du sitter hjemme uten noe å gjøre, og uten å få lønn. Her slipper jeg den usikkerheten. Her har jeg også fått gå på skole og tilegna meg nye kunnskaper.

- Hva synes du om at det blir stadig mer bruk av innleie da? Du ville kanskje ikke fått jobb i Selvaag Bygg dersom du kom hit gjennom en leiebedrift i dag?
- Jeg vet ikke så mye om dette temaet, sier Isam. – Men som menneske må jeg si at det er en fordel å kjenne folk, kunne stole på dem og vite at de kan tingene sine. Med egne ansatte får man ikke folk som står og later som om de kan noe uten å kunne det. For de som er vikarer er det jo også en vanskelig situasjon. Det er bedre for alle med faste ansettelser.

– Hva sier du til de som sier at vikarene ønsker å være vikarer?
Isam ler. – Nei nei. Selvfølgelig er det noen som ønsker det, og det kan være fint å bestemme selv når man vil ha fri og når man vil jobbe. Men så er det ikke alltid så lett å bestemme det selv allikevel. Kanskje har man fri når man egentlig vil jobbe og omvendt.

Det er blitt på tide med matpause, og Thomas og jeg tar følge ned til brakkene. Thomas forklarer hvilke problemer den enorme bruken av overtid skaper, ikke minst for pendlerne som inntil nå har fått jobba fire dagers uke. – Klubben har sagt at alle overtidstimer skal risikovurderes, sier Thomas. – Om det er slik at folk ikke kan jobbe fire dagers uke og kjøre langt slik bedriften sier, skal man jo heller ikke kunne jobbe masse overtid og kjøre langt.

Thomas er bekymret for hva all overtida gjør med helsa til folk, og sier at de hører dette er et problem på flere plasser nå. – Vi hadde jo håpa at de heller skulle ansette folk igjen nå som tidene begynner å se lysere ut.

Produksjonsbedriftene unnskylder seg ofte med at egne ansatte gir lite fleksibilitet. For å imøtekomme denne kritikken har Klubbinitiativet, som samler tillitsvalgte fra alle de største firmaene i Oslo-området, gått sammen om å utforme en leieavtale produksjonsbedriftene imellom. Jeg spør Thomas om de har gjort seg noen erfaringer med denne.

-Ja, her i Selvaag Bygg har vi hatt god nytte av den. Nå har vi folk fra Peab og NCC inne på betong, og det fungerer godt. Personalansvarlig skal alltid kontakte de andre store dersom de trenger å leie inn folk, men jeg må nok si at ikke alle er like flinke til å bruke avtalen til fulle – i alle fall hender det at de ikke får svar når de henvender seg. Selv har vi også leid ut tømrere til Peab, noe som også har fungert godt.

Han ser imidlertid ikke særlig lyst på utviklingen, og i det vi skiller lag nede ved sikkerhetsvakta kommer han med et hjertesukk. – Jeg skulle ønske de lokale byggeplassledelsene involverte klubben mer. Ofte har de allerede bestilt innleide før de informerer oss, og da kan det være vanskelig å få styr på sakene. Dette er nok noe vi må jobbe mer aktivt med fra vår side fremover.

❑ Jonas Bals

Småklipp

MANGE SLAGS FIRMA MED MANGE SLAGS FORMÅL

Vi slutter aldri å la oss imponere over hvor mange bransjer enkelte kan spre seg over.
Skandi (nuf) har tenkt å drive med import/salg av matvarer. Import/salg av varer (bygg) og VVS arbeid.
Din Service er et nystartet enkeltpersonsforetak som har som formål å drive i følgende bransjer (se bort fra skrivefeilene. Vår bemerkning): «Goods transport (transport service), bygge service (murering, flislegning, betongsagning, steinlegning), Renhøld service, data og mobil service (reparere og selge) importere, selge elektriske varer og klærer». Ja, her trenger nok døgnet de tilmålte 24 timer, noe som også et annet firma har tenkt å bruke.
Prowork 24/7 ltd. Dette har ganske enkelt som formål å drive med entreprenørvirksomhet innen bygg og anlegg. Men av navnet kan det se ut som virksomheten skal foregå 7 dager i uka og 24 timer i døgnet.
Chico Choco EU ltd er først og fremst et ganske morsomt navn, men har tenkt å drive en omfattende virksomhet fordelt over mange bransjer: «distribusjon og handel med sjokoladeprodukter. Forfatter- og forlagsvirksomhet. Handel med instrumenter for helsebransjen og salg av helseprodukter generelt. Eiendomsutvikling/salg og utleie av eiendom. Foredrags- og konsulentvirksomhet».
Nova Bygg Lier as er kanskje det mest ambisiøse av nykommerne denne gangen: «å drive forretningsbasert virksomhet for bygg- og anleggsarbeider – nybygg, tilbygg, rehabilitering. Tjenester innen EL og VVS. Import og eksport av byggevarer. Tjenester innen transport. Rekruttering og utleie av arbeidskraft, språkopplæring og annen kursvirksomhet, konsulentvirksomhet knyttet til det norske og internasjonale markedet, deltakelse i andre selskaper, samt annet som er relatert til dette. I tillegg skal selskapet drive med kjøp og salg av fast eiendom, verdipapirer, løsøre og annen drift som hører inn under dette».
Men det mangler jo fortsatt noen bransjer da! Så her finnes et betydelig forbedringspotensiale.

Odd Magnar

Utnytting og løgn som forretningsidé

Dyktige polske fagarbeidere har gjort en god oppussingsjobb i huset vårt. Men mange av dem har jobbet i månedsvis for det samme firmaet uten lønn. Denne måneden ble bedriften slått konkurs. Personene bak selskapene fortsetter ufortrødent. Ingen har – eller tar – ansvar.

For et par år siden engasjerte vi firmaet Lillestrøm Håndverkservice v/daglig leder Steinar Johansen til å gjøre noen mindre jobber for oss, bl.a. skifte terrasseskyvedør. Vi innhentet to tilbud på jobben, og hans var det gunstigste. Vi var godt fornøyd med arbeidet som ble gjort.

LAVESTE ANBUD

Derfor var det naturlig å spørre Johansen om et anbud da vi i år skulle foreta en større oppussing av huset. Vi innhentet til sammen tre anbud, og igjen var Steinar Johansens det rimeligste. I mellomtiden hadde firmaet hans skiftet navn til Oslo Bygg Totalentreprenør (OBTE). I Brønnøysundregisteret sto han på det tidspunkt oppført som både styreformann og daglig leder. Og på hjemmesidene til OBTE står det at «Oslo Bygg Totalentreprenør AS har med sine nøkkelpersoner mer enn 100 års erfaring fra byggebransjen. Med 20 ansatte og dyktige håndverkere på engasjement er vi fleksible og har stor kapasitet.»

Det virket solid og betryggende.

Senere fant vi ut at Johansens tidligere firma, Lillestrøm Håndverkservice, ble slått konkurs i 2008.

IKKE LØNN

Det tok ikke så lang tid før jeg hørte at håndverkerne som jobbet her snakket med hverandre om manglende lønnsutbetalinger. Ved en anledning kom en arbeider til meg og ba om å få lønn utbetalt direkte: Han var desperat fordi han måtte tilbake til Polen og hadde ikke penger til å reise for, til tross for at han hadde mange tusen kroner tilgode fra OBTE.

Da innleide elektriker- og rørleggerfirmaer satte som forutsetning for å ta jobben at de fakturerte oss direkte og ikke via «totalentreprenøren» begynte vi å skjønne at noe var galt.

«OPPKJØP»

I sommer kunne Steinar Johansen fortelle at OBTE var blitt «kjøpt opp». Oppkjøperen ble behørig presentert: Geir Skog fra firmaet Akernor. Han beskrév Akernor som et firma som kjøper opp mindre håndverksbedrifter, og tar seg av administrative oppgaver. «Flinke håndverkere vil helst jobbe, de vil ikke drive med papirer», erklærte hr. Skog. Det hørtes jo tilforlatelig ut.

Men historien var blank løgn. Akernor var ifølge Brønnøysundregistrene eid og drevet av Steinar s far, Odd Egil Johansen. Selskapene har hatt felles forretningsadresse siden februar i år. Akernors formål er å drive «formidling og utleie av arbeidskraft, primært innen bygg og anlegg».

GNAKON SANDRINE BILE EPSE?

I et aksjeselskap kreves det et styre. Minstekravet er en styreformann og en vararepresentant. I Akernor het vararerepresentanten inntil nylig Gnakon Clarisse Sandrine Bile Epse Kristensen.

Jeg tør ikke påstå at frøken/fru Gnakon ikke eksisterer. Men jeg tør absolutt referere at et nettsøk på et såvidt spesielt navn ikke genererer noen treff. Jeg tør også å minnes studietiden, hvor fantasifulle navn på både foretak og personer ble sprudlende produsert på nachspiel hvor promille og kreativitet steg langs samme kurve. Gnakon Sandrine Bile Epse ville scoret høyt!

Hvis det oppgitte styremedlemmet ikke eksisterer, ble AkerNor AS faktisk ikke lovlig etablert.

DESPERATE ARBEIDERE

Da arbeidene i huset begynte å bli ferdige begynte også flere av arbeiderne å bli ganske desperate. Det haglet med historier om at de heldigste ble tildelt en tusenlapp eller to når de presset hardt på, og alle levde fra hånd til munn. Noen hadde ikke fått lønn siden januar. En snekker måtte gå fra leiligheten sin fordi han ikke hadde penger til husleie. Koner og barn måtte bli i Polen lenge etter at sommerferien var slutt, fordi det ikke var penger til å forsørge dem. Og herrene Johansen og Skog produserte stadig nye unnskyldninger, benektelser og blanke løgner.

ANSVAR

I min naivitet kontaktet jeg Arbeidstilsynet: Jeg trodde de hadde maktmidler til å gripe inn når ansatte ikke får lønn. Svaret jeg fikk var ganske nedslående: De kunne grepet inn hvis det hadde dreid seg om sikkerhet. Lønn befattet de seg helst ikke med.

NHO kunne selvfølgelig ikke bidra, fordi bedriften ikke er medlem.

Men fagbevegelsen bryr seg heldigvis. Bygningsarbeiderforeningen har bistått med praktiske råd om hvordan jeg som kunde og oppdragsgiver kan og bør forholde meg til et firma som grovt utnytter sine ansatte.

Hvor er politiet? Hvor er Økokrim? Er ikke etterforskning av denne typen saker prestisjetungt nok? Hvor er bobestyrerne som administrerer konkursboene?

BLANKE LØGNER

Geir Skog påsto skriftlig overfor meg at han ikke kjente til at det fantes arbeidere som ikke hadde fått lønn. Noen dager tidligere hadde han undertegnet en avtale med Bygningsarbeiderforeningen hvor han forpliktet OBTE til å utbetale skyldig lønn til en tidligere ansatt. Forøvrig er hr. Skogs roller i OBTE og Akernor ganske uklar: Han har ingen registrert befatning med noen av selskapene.

Kanskje avtalen mellom OBTE og bygningsarbeiderforeningen ble undertegnet av en annen Geir Skog? Det finnes nemlig flere: Én Geir Skog er involvert i et firma som driver med helsereiser for funksjonshemmede, med hovedkontor i Thailand og et mildt sagt frynsete rykte. En annen Geir Skog har vært involvert i svindel med kataloger. En tredje eier og driver to nokså obskure Kypros-baserte firmaer.

Det kan virke som nybakte foreldre med etternavn Skog bør være forsiktige med å døpe poden Geir.

STREKER I REGNINGENE

Som oppdragsgiver har jeg begrensete maktmidler. Etter konsultasjon med advokat har jeg holdt tilbake sluttoppgjøret for jobben, og sagt at jeg ikke vil betale før arbeiderne som har jobbet her har fått lønn. Det fikk Steinar Johansen til å kontakte to av sine (tidligere) ansatte, og be dem fortelle meg at de hadde fått lønn. Slik skulle jeg lures til å innbetalte sluttoppgjøret. Isteden kom de til meg og fortalte om oppfordringen. Det må kunne kalles «en strek i regningen».....

Herrene Skog og Johansen har antakelig heller ikke regnet med at jeg i fremtiden vil forholde meg til bobestyrer, siden det firmaet jeg inngikk kontrakt med er slått konkurs.

HVOR GÅR PENGENE?

Forretningsideen ser ut til å være enkel: Man skaffer seg oppdrag ved hjelp av lave anbud, i trygg forvissning om at lønnsutgifter ikke vil belaste budsjettet i særlig grad. Så engasjerer man folk og avtaler lønnsutbetaling om fire uker. Når fire uker er omme, skylder man antakelig på at kunden ikke har betalt enda derfor finnes det ikke penger til lønn. Så arbeides det fire uker til. Når lønnsutbetaling ikke finner sted da heller, vil antakelig mange slutte. Men noen vil fortsette. Dette systemet innbærer at ti, femten, kanskje opp mot 20 personer jobber «gratis» for firmaet i minst åtte uker. Da er det generert verdier i millionklassen. Hvor tar disse verdiene veien, tro?

Underveis starter man et selskap til, eller overtar ett som er etablert. Kontrakter og ansatte fra det første selskapet overtas av det nye uten særlige formaliteter. Når det virkelig begynner å brenne, setter man inn ny ledelse og ny styreleder, slik at ingen enkeltpersoner fra det første selskapet står ansvarlig for noe som helst. Så går selskap A konkurs. De ansatte

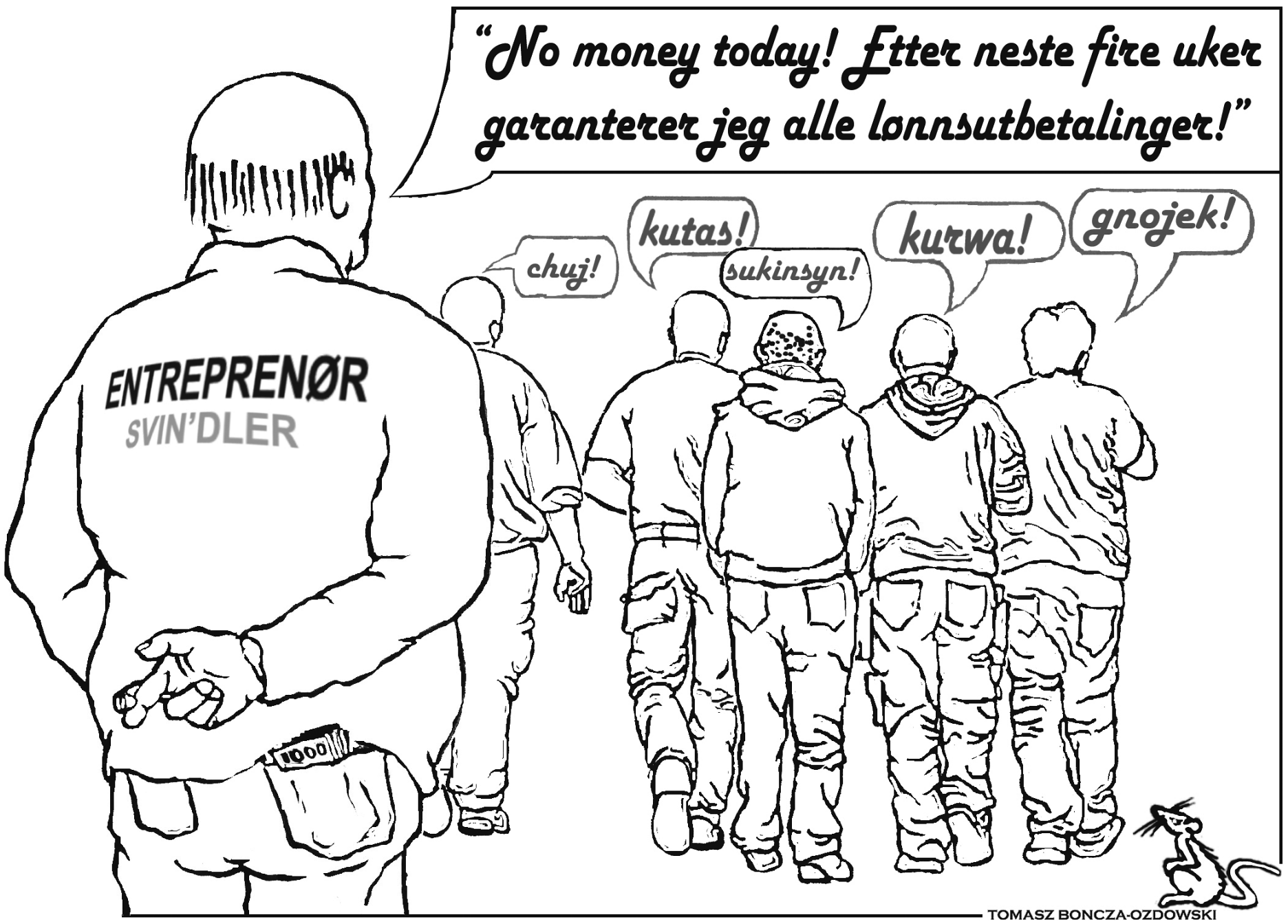

TOMASZ BONCZA-OZDOWSKI

får etter hvert dekket sine lønnskrav gjennom lønnsfondet. Selskap B fortsetter som før, med akkurat de samme personene som aktører, men med nye navn i front.

NY LEDELSE

26. august ble OBTE v/styreformann og daglig leder Steinar Johansen slått konkurs.
Frem til 16. august i år var Odd Egil Johansen både styreleder og daglig leder i Akernor. Men ti dager før konkursen i OBTE skifter Akernor ledelse, og pappa Johansen forsvinner ut av bildet. Det kan selvfølgelig tenkes mange forklaringer på endringen. Kanskje sønnens nær forestående konkurs rett og slett gikk sterkt innpå ham?

Fra 16. august heter ny styreleder og daglig leder Lindy Hillersdal. Hun er også daglig leder både i Dk Bygg, som er et utenlandsk aksjeselskap registrert i Norge, og av Byggfirmaet Dk. Ifølge danske registre er imidlertid begge selskapene opphørt i Danmark. Damen er åpenbart ikke særlig PR-kåt: Det finnes nesten ingen opplysninger om henne, annet enn at hun er 34 år.

Nytt varamedlem til Akernors styre heter Bengt Bach-Gansmo. Han representerer en klar forbedring i forhold til offentlig tilgjengelige opplysninger om selskapets representanter. Det er en herre med bred erfaring – men han ser ut til å være nokså ny i byggebransjen. Han har flysertifikat og eier firmaet Bach-Air. I 2008 var han markedssjef i firmaet FlyDirect, som skulle drive business-jet fra Rygge. Samtidig var han studieleder i Moss FrP, og utsending til fylkesårsmøtet i Østfold FrP. Han er også med i det (halv)millitære «brorskape» Omega Group, som har som forretningsidé å jobbe som livvakter, eskorte, kurer, ta flyoppdrag, beskytte norske transporter og selskaper i utlandet etc. Gruppen har vært etterforsket av politiet.

Det er litt uklart hva hr. Bach-Gansmo lever av for tiden: De siste årene har han hatt 0 både i formue og inntekt, og ble på et tidspunkt slått konkurs. Hans sist registrerte bidrag til fellesskapet var i 2007, hvor han betalte 200 kroner i skatt. Ifølge diverse avisintervjuer jobber han for tiden bl.a. som dørvakt i Moss og som ekstravakt på asylmottaket i Rygge. Et styrehonorar fra Akernor er antakelig et kjærkomment tilskudd til et ellers magert budsjett.

Forøvrig er han født i 1945, og er således en godt voksen herre på 65 år. Men som så mange av oss faller han for fristelsen til å pynte litt på alderen: På nettstedet Netlog.com presenterer han seg som en singel, veltrent heteroseksuell pilot på 54 år, med interesse for trening, seksualitet, astrologi (!), biler og motor.

IKKE BEROLIGET

Jeg vet ikke mer om Akernors nye ledelse enn hva noen google-treff forteller. Men jeg føler meg slett ikke beroliget når det gjelder selskapets fremtidige drift verken på ansattes eller kunders vegne.

Enkelte ting kan tyde på at det står andre personer bak Steinar Johansen og trekker i trådene – det går rykter blant tidligere ansatte om «sjefer» med konkurskarantene og kriminelle bakgrunner.

TYPISK NORSK Å VÆRE....?

Det er flaut å være norsk når skikkelige og dyktige utenlandske arbeidere som kommer hit til landet for å gjøre et ærlig stykke arbeid blir svindlet og løyet for. Det er flaut å vite at «landet bygges» av aktører som opererer på siden av loven, som baserer sin virksomhet på grov utnytting av dyktige fagarbeidere.
Det er flaut at jeg som oppdragsgiver og kunde ikke har et sted å henvende meg til når jeg oppdager utnytting og ulovligheter.

❏ Nina Heggelund

Selskapene:

Lillestrøm Håndverkservice (konkurs 2008)
Oslo Bygg Totalentreprenør (konkurs 2010)
Akernor
Dk Bygg/Byggefirmaet Dk (Begge selskapene har opphørt å eksistere i Danmark, men er likevel registrert som utenlandske selskaper i Norge)

NOEN AKTØRER:

Steinar Johansen, og hans far Odd Egil Johansen (Vekselvis styreformenn og daglige ledere i OBTE og Akernor)
Geir Skog (uavhengig «finansguru» som opererer på vegne av Akernor når det passer seg sånn)
Kurt Tårnes (tidligere varamedlem til styret i OBTE)
Gnakon Clarisse Sandrine Bile Epse Kristensen (tidligere varamedlem til styret i Akernor)
Lindy Hillersdal (ny daglig leder og styreformann i Akernor. Også daglig leder for Dk Bygg og Byggefirmaet Dk)
Bengt Bach-Gansmo (nytt varamedlem til styret i Akernor)

Skanska Region Oslo anklager ansatte for ulovlige aksjoner

Hovedtillitsvalgt Kåre Thorkildsen (nr 3 fra venstre) er ikke i tvil om at han støtter laget fullt og helt i denne saken. Foto: Erlend Angelo, Magasinet for fagorganiserte.

Skanska Region Oslo ga i sommer fire ansatte skriftlig advarsel fordi de mente akkordlaget de var en del av gjennomførte en ulovlig gå sakte-aksjon. Advarslene ble gitt til en ansatt med 37 års ansiennitet, et medlem av klubbstyret med 15 års ansiennitet, en ungdom som bedriften ønsket å satse på som bas i framtida og en med «bare» 10 års ansiennitet.

Klubben har krevd at advarslene trekkes og at bedriften gir en beklagelse, men bedriften nekter. *Bygningsarbeideren* tok en prat med klubbleder Kåre Thorkildsen for å høre hva det er som foregår i Skanska region Oslo. Han har sørget for å gå av med pensjon 14 dager før han er 40-årsjubilant i firmaet. Han ønsker ikke å være jubilant i en bedrift som behandler sine ansatte så dårlig, sier han.

- Dette er et kraftig signal å sende til bedriften?
- Ja, men det er dessverre helt på sin plass. Dette er uten tvil den styggeste personalsaken jeg noen gang har vært borti.

Det er en lang historie Kåre har å fortelle. Det hele begynte med en akkordseddel som aldri ble skrevet. På Hundsund ute på Fornebu igangsatte Skanska i januar i år et boligprosjekt. Det gikk to måneder og 7-8 møter mellom laget og bedriften uten at man fikk en avtale på plass, og i begynnelsen av mars brøyt basen forhandlingene. Laget er av den klare oppfatning at dette var bedriftens hovedansvar.

Etter bruddet gikk det fra vondt til verre på prosjektet. De ansatte klagde over inkompetent byggeplassledelse, uoversiktlige fremdriftsplaner og stadig nye arbeidsbeskrivelser. – Anleggslederen brukte tre uker på å skaffe en hengelås til en verktøycontainer, forteller Kåre. – For å bøte på den begredelig dårlige prosjektledelsen leide firmaet inn 12 mann fra Adecco, uten å ha informert klubben om det på forhånd engang. Det ble jobba sju dager i uka og 12 timers arbeidsdager, og prosjektet var til og med så frekke at de lånte bort Skanskas lærling til Adecco for å utføre søndagsarbeid. Sånn rusla og gikk det til mai.

TURBULENT I OSLO

Den måneden begynte det å florere rykter internt i Skanska om at laget ute på Hundsund gjennomførte ulovlige aksjoner. Kåre hørte selv disse ryktene, men gutta det gjaldt ble aldri fortalt noe av bedriften. 20. mai ble Kåre så innkalt til et møte med tre representanter fra Skanska, deriblant regiondirektøren. Kåre ble bedt om å få på plass en avtale ute på Hundsund, slik at fremdriften skulle sikres. Saken ble tatt opp på allmannamøte dagen etter, men stranda etter at bedriften nekta å garantere laget en minstefortjeneste. Dermed var man kommet like langt.

Seks dager senere, den 27. mai, var det møte i hovedtillitsmannsutvalget. Regiondirektøren opplyste på møtet at «det hadde vært turbulent i Oslo, men at det nå gikk bedre». En drøy uke senere hadde han åpenbart ombestemt seg.

- 3. juni ble jeg kontaktet av regiondirektøren som sa han ville ha et møte med klubben dagen etter. Der la han frem et forslag til protokoll med påstander om aksjoner ute på Hundsund. Klubben ba regiondirektøren om å dokumentere påstanden, men fikk ikke noe svar. Jeg lovte at jeg skulle undersøke saken, og at jeg skulle melde tilbake til bedriften innen klokka ti den 10. juni. Jeg dro ut og snakka med gutta, men det viste seg at de overhodet ikke kjente seg igjen i beskrivelsen.

På klubbmøtet den 10. juni forfattet derfor klubbstyret sin versjon av historien. Kåre gikk til fagansvarlig og leverte den som avtalt før klokka ti. Han hadde ikke før rukket å komme ut av kontoret, før konserntillitsvalgt ringte han: - Nå får fire av gutta skriftlige advarsler, kunne han fortelle.

VENNLIG HILSEN SKANSKA

Kåre dro sporenstreks ut til Hundsund, der han traff fagansvarlig med fire skriftlige advarsler i hånda. Advarslene var ikke skrevet under av ham, men av den prosjektansvarlige, som forlot plassen før advarslene ble utdelt, og anleggslederen. Advarslene var undertegnet «vennlig hilsen Skanska.»

- Jeg spurte fagansvarlig hvorfor de hadde valgt å skrive under på den måten, forteller Kåre. – Svaret var at det var «standard.» Jeg spurte også hvem det var som utstedte advarsler, ettersom disse helt åpenbart var utformet på hovedkontoret. Han hevdet at det var de på prosjektet som utstedte advarsler, men det stemmer ikke – ikke i dette tilfellet i alle fall, sier Kåre.

Gutta ble deretter innkalt på teppet én og én. Kåre ville vite hvorfor det var akkurat disse fire som fikk advarsler, ettersom det jo var 14 mann i laget. Det fikk han ikke noe svar på. Kåre lurte også på om ikke anleggslederen mente det kunne være grunn til å ta selvkritikk når det var gått så langt som dette på prosjektet hans. Denne gangen fikk han svar: Nei.

Kåre insisterte imidlertid fortsatt på at han ville ha et svar på det første spørsmålet sitt: Hvorfor akkurat disse fire? Til slutt ble han fortalt at de fire var blitt valgt ut fordi det var de som var «bråkmakerne.» Dette reagerte Kåre kraftig på. – I protokollen, som firmaet selv skrev, står det at laget aksjonerer. Men nå sier firmaet plutselig at det er fire bråkmakere som aksjonerer. En av de som ikke fikk advarsel gikk inn til ledelsen og krevde å få en. Det fikk han ikke. Da forlot han arbeidsplassen. Heller ikke det fikk han advarsel for. Så det hele virker enten svært vilkårlig, eller svært målrettet: Her er det noen man har ønsket å ta.

Hovedavtalen har retningslinjer for saker som denne. Bedriften kan ikke finne på noe annet "lurt", sier distriktssekretær Åge Limbodal.

FELLESFORBUNDET KOMMER PÅ BANEN

Etter opptrinnet ute på Fornebu henvender Kåre seg til firmaet og spør om hvordan saken skal behandles videre. Regiondirektøren svarer enkelt og greit at Skanska nå anser seg ferdige med saken. Kåre henvender seg da til Fellesforbundets distriktskontor i Oslo og Akershus, og ber om bistand fra leder Åge Limbodal. Limbodal får arrangert et møte der to av de som mottok advarsler får møte, sammen med han selv og Kåre. Fra arbeidsgiversiden møter en advokat fra BNL, distriktsjef bolig, samt fagansvarlig. Kåre beskriver møtet som spesielt. – Særlig pussig syntes jeg det var at ingen av de som hadde skrevet under advarslene møtte, ei heller den som hadde undertegnet protokollen.

Både Kåre og Åge Limbodal sier at distriktsjefen forholder seg taus under hele møtet, og at det er fagansvarlig som legger frem saken. Han påstår at bedriften har målt guttas produktivitet helt ned i 43 kroner timen, noe Kåre ber om dokumentasjon på. Det får han ikke. I stedet får han høre at det kanskje ikke var nøyaktig 43 kroner, men «70, 80 eller 90 – uten at det gjør noen forskjell fra eller til.»

– Det er klart det utgjør en forskjell!, sier Kåre. – Og det sier jo noe om nøyaktighetsgraden i de påstandene fagansvarlig kom med.

BNLs advokat forsøkte også å avvise saken som en kollektiv sak. Den kjøpte imidlertid verken Kåre eller Fellesforbundet:

- Vi oppfattet dette som en kollektiv reaksjon, sier Åge Limbodal. – På møtet avviste vi at det var snakk om en aksjon, og hevdet at det var manglende tilretteleggelse og ledelse som var skyld i problemene. Det er ledelsen som må ta ansvar for den manglende fremdriften, ikke basen. Når BNL så hevder at advarslene var individuelle, er jo det ganske spesielt. Bakgrunnen for advarslene er jo en påstått aksjon, og det er besynderlig at fire enkeltindivider hver for seg skulle ha aksjonert.

ARBEIDSMILJØET UNDERSØKES

Klubben krevde at saken ble undersøkt av en mer nøytral part, og fikk det lokale AMU med på at bedriftshelsetjenesten skulle gjennomføre en arbeidsmiljøundersøkelse. De intervjuet 15 fagarbeidere og ni funksjonærer grundig. Rapporten forelå den 17. august, og blant det som kom frem var at «fagarbeiderne ikke tør si fra og er redd for at det får konsekvenser om de sier sin mening. Ingen har hørt begrepet «gå sakte aksjon» og er uenig i advarslene som ble gitt. Det er heller ingen forståelse om hvorfor de fire er valgt ut til å få skriftlige advarsler. Det er flere som ønsker seg bort fra byggeplassen. … *Flere har en oppfatning om at ledelsen ikke ønsker egenproduksjon og vil kvitte seg med dem. … Når ledelsen fra hovedkontoret har vært på prosjektet har de opptrådt som støttespillere og rådgivere for funksjonærer og motspillere for fagarbeiderne.*»

Funksjonærene sa på sin side at «*fagarbeiderne ikke skulle få viljen sin når det ble en konflikt. Det ble sagt at ledelsen alltid har føyd seg etter krav fra fagarbeiderne og at det nå var på tide å sette ned foten.*» Men det var også noen funksjonærer som mente at det «ikke var tilrettelagt for at fagarbeiderne kunne gjøre en god jobb.» Både funksjonærer og fagarbeidere erkjente at «en funksjonær kan være sliten og ha nedsatt arbeidskapasitet, mens det er forventet at en fagarbeider skal kunne yte maksimalt til enhver tid.» Rapporten konkluderte også med at det «ikke har vært kommunisert godt nok til fagarbeiderne: *de er ikke blitt informert, men til tider godt «observert.»* Fagarbeiderne har ikke vært informert om hvorfor den enkelte ansatte er plukket ut til å få advarsler, men *flere av funksjonærene er informert om at det er de i strategiske posisjoner som er gitt advarsler.*»

I rapporten sto det også at «det er uklart hvilken rolle HK (hovedkontoret) har i forhold til ALLE ansatte. Det kan virke som en «sannhet» at sentrale støttefunksjoner kun er til stede for funksjonærene. … Det bør i videre arbeid med denne konflikten vurderes *å trekke advarslene tilbake for å ha en reell mulighet for en bedring av arbeidsmiljøet.*» (All kursivering er *Bygningsarbeiderens.*)

- Til tross for at rapporten så klart taler til vår fordel fortsetter bedriften å ri prinsippene sine, sier Kåre. – Det eneste forslaget de har kommet med i kjølvannet av rapporten er å sette ned et «konfliktråd» i firmaet, men et slikt råd vil jo ikke ha noen som helst legitimitet hos gutta etter det som har hendt.

Limbodal er også skeptisk til et slikt «konfliktråd.» – Om bedriften fortsatt hevder dette er individuelle advarsler, må de fire kreve forhandlingsmøter og kreve dem trukket tilbake. Hovedavtalen har retningslinjer for saker som dette. Det må bedriften forholde seg til, ikke finne på noe annet "lurt."

- At man tillater ett prosjekt å ødelegge for alle de andre gode prosjektene vi har på denne måten synes jeg er oppsiktsvekkende, sier Kåre. – Men de vil ikke høre. Først trodde jeg dette var et spørsmål om dårlig anleggsledelse, men det har jo vist seg at problemene også finnes høyere opp.

VIL IKKE VÆRE 40ÅRSJUBILANT I SKANSKA

Kåre er ikke i tvil om at han støtter laget helt og fullt i denne saken. Han har frasagt seg jubilant-statusen i et firma der han snart har vært i 40 år, fordi han ikke ønsker å være jubilant i et firma som behandler sine ansatte slik Skanska Region Oslo gjør. Kåre synes det er leit å skulle forlate Skanska på denne måten. Han forteller at de også tidligere har opplevd at ansatte får skriftlige advarsler, men at de da har vært saklig begrunna. I dette tilfellet er de ikke det, og da må man vise vilje til å rydde opp.

- På møterommet på Hundsund henger Skanskas verdigrunnlag på veggen. Jeg har aldri vært så opptatt med å lære det på rams, jeg synes det er viktigere å praktisere det, sier Kåre.

❏ Jonas Bals

Malerbransjens fremtid kan fremdeles være lys:

Intervju med MLF-direktør

Bygningsarbeideren møtte i sommer administrerende direktør Geir Atle Mjeldheim i Maler og Byggtapetsermestrenes Landsforbund (MLF) til en prat om stå i malerbransjen. Bakgrunnen var at den nylig avgåtte lederen i MLF, Tina Juuhl, brukte sin avskjedstale til å ta et kraftig oppgjør med det offentlige som byggherre, og da i særdeleshet Oslo kommune. Hun sa at fagopplæringssystemet undergraves av offentlige innkjøpere, og hevdet at man må drive med sosial dumping dersom man skal ha noen sjanse til å vinne anbudskonkurranser i det offentlige.

Er dette en kritikk du og MLFs medlemmer deler, Mjeldheim?
Ja, Tina holdt en veldig god avskjedstale, og vi er enige om alt dette. Vi er heller ikke alene på arbeidsgiversiden om å mene dette. I BNL utarbeider vi nå en politisk handlingsplan der offentlige anskaffelser står høyt på dagsorden. Det offentlige som oppdragsgiver og særlig kommunene blir et fokusområde i tiden som kommer.

Hvordan vil du selv beskrive problemet?
Jeg er selv utdannet jurist og bistår mange av våre medlemmer som advokat. Da ser jeg hvordan enkelte oppdragsgivere konsekvent velger billigste anbud – selv om det bør være åpenbart for alle at det kan være snakk om lykkejegere uten ansatte og uten kompetanse, som bare legger inn en pris og leier inn folk dersom de får tilslag. Slikt er både våre medlemmer og jeg grundig lei av.

Har du noen formening om omfanget av disse problemene?
Jeg har ikke noen tall å vise til, men omfanget er betydelig. Eller for å si det på en annen måte: Det er alt, alt for stort.

Hva er det problemet består i, slik du ser det?
Mange kommuner mangler kompetanse på området, de har små innkjøpsenheter – av og til med bare en person. De vet rett og slett ikke hvilke friheter de har, at de kan stille krav om at det skal være ansatte, at ledelsen består av kvalifiserte folk osv. Mange er nok dessuten redde for å havne i Klagenemnda for offentlige anskaffelsen (KOFA) dersom de ikke velger det billigste anbudet.

Men det finnes jo nokså klare regler som fastslår hvor stor vekt man kan legge på de ulike forholdene?
Reglene gir større handlingsrom enn det mange tror. Derfor er det nødvendig med kompetanse. Et nøkkelord er forutberegnelighet: Leveranse og krav til leverandøren må beskrives skikkelig på forhånd, før konkurransen utlyses. Har man gjort det står man friere til å avvise useriøse leverandører og å legge vekt på andre forhold enn pris.

Poenget ditt om mangel på kompetanse grunnet de små kommunene ser ut til å bli motsagt av at landets største kommune, Oslo, gang på gang ser ut til å være den mest amatørmessige?
Oslo kommune er ikke den verste, helt generelt. Men også i Oslo kommune må vi skille mellom ulike etater. Noen har faktisk lært seg å stille tydelige krav i tilbudsfasen, og er i tillegg i stand til å fylle sine byggherreforpliktelser med hensyn til betaling og lignende. Det kan man dessverre ikke si om alle. Hos noen ser det ut til å herske en ideologi om at pris er det eneste som betyr noe.

Hvordan vil du beskrive opplæringssituasjonen i bransjen i lys av alt dette?
Vi er selvsagt veldig bekymret for lærlingsituasjonen. Gjennomsnittsungdommen er ikke dum, men kan tenke nokså kortsiktig. Ungdom handler gjerne ut fra arbeidsmarkedet i dag, og tenker ikke på at det alltid forandrer seg til man er ferdig utdannet. Vi mener i alle fall at vi som bransje er helt avhengig av innenlandsk rekruttering, og vi jobber aktivt med dette. Det vi ser er at innsatsen betyr noe, særlig lokale tiltak. Det tyder de store regionale forskjellene på.

Om vi skal gå fra problembeskrivelse til løsningsforslag: Hva mener dere i MLF at vi må gjøre?
Her har jeg en utfordring til dere i Fellesforbundet: Se til Sverige! Der har Byggnads gått sammen med arbeidsgiverne og fått gjennomslag for et såkalt ROT-avdrag. (Et individuelt skattefradrag på 50 prosent på beløp opp til 100 000 kroner for håndverkstjenester i eget hjem – avdraget dekker kun arbeidskostnader, ikke materialer. Red.) Det har påviselig hatt konsekvenser for både sysselsetting og svart arbeid, og jeg skjønner ikke hvorfor det er sånn skepsis til det i fagbevegelsen her i Norge. Det jeg har registrert av motforestillinger dreier seg om det fordelingsmessige, om at det private allerede sluker for mye ressurser sammenlignet med det offentlige. Greit nok det, men vi må ikke la det beste bli det godes fiende. Jeg tror vi er inne i en avgjørende fase, der mye av bygningsmassen fra 70-tallet

Det offentlige som oppdragsgiver blir et fokusområde i tiden som kommer, sier MLF-direktør Geir Atle Mjeldheim.

må rustes opp. Alternativet til at håndverksbedriftene gjør det, er egeninnsats og svartarbeid – og da kanskje særlig det siste. Når svartarbeid blir en vanesak for folk flest, har vi fått en kultur det senere vil vise seg vanskelig å snu. Dette er en utfordring også for dere i fagbevegelsen. Finland har allerede innført en ordning lik den svenske, nå vet jeg at danskene diskuterer det også. Sikkert er det i alle fall at skal vi få til noe slikt her, er vi nødt til å gå i tospann slik svenskene har gjort. Tidligere har vi hatt en god allianse mellom Fellesforbundet og håndverksforeningene i BNL omkring allmenngjøring: Nå etterlyser vi en tilsvarende allianse mot svartarbeid. Holdningskampanjer er greit nok, men det som teller er insentiver – hva enten vi snakker om negative eller positive.

Det er en utfordring som herved har gått videre til Bygningsarbeiderens lesere. Men hva med malermestrene selv, har ikke de også et selvstendig ansvar for utviklingen som har foregått de siste årene? Selv hører vi i alle fall en masse historier om seriøse malermestre som legger inn anbud lavere enn at de selv kan ta jobben om de får den, og at jobber selges videre til folk som har tilgang på billig arbeidskraft. Enkelte firmakonstruksjoner ser jo ut til å være skapt med det til formål, som for eksempel Buer&Bratfoss?
Nå vil ikke jeg kommentere enkelttilfeller og enkeltbedrifter. Det er selvsagt også bedriftenes ansvar at vi får et godt arbeidsliv. Men særlig her i Oslo er markedet så turbulent og prisene så lave at bedriftenes valgmuligheter er begrenset. Det viktige er å fokusere på rammetingelsene, slik at bedriftene får muligheter til å opptre slik de gjerne vil. Malermestrene er selv utdannet malere, de fleste identifiserer seg med sine ansatte og ønsker å bidra til et seriøst arbeidsliv. Men det er innenfor de gitte rammer at bedriftene forsøker å overleve, og atferdsmønsteret er en refleks av konkurranseforholdene.

Geir Atle Mjeldheim

Når vi snakker om virkemidler mot useriøsitet: Her har det jo så langt hersket visse uenigheter på arbeidsgiversiden inntil nå. Er det fremdeles slik?
Å lønne utlendinger langt dårligere enn nordmenn ble åpent forsvart av enkelte større entreprenører for noen år siden. Slikt er nå stemplet som uakseptabel og ulovlig atferd. Det er ikke lenger greit å forsvare sosial dumping i den offentlige diskusjonen, slik mange følte de kunne i 2005. Nå har vi heldigvis fått en mer enhetlig holdning til disse spørsmålene også på arbeidsgiversiden.

Likevel er det ikke til å komme bort fra at det finnes sterke krefter på arbeidsgiversiden som går til angrep på våre viktigste virkemidler, som for eksempel NHO og Norsk Industris hardkjør mot allmenngjøringsordningen?
I MLF er det mest småbedrifter, og der er holdningen en annen. I næringspolitikken har bedriftene stort sett de samme politiske interessene som arbeidstakerne, og akkurat nå betyr rammebetingelsene svært mye for byggenæringens fremtid. Vi trenger politiske reformer som gjør det lettere å være seriøs og vanskeligere å være useriøs. Jeg ser det ikke som unaturlig at vi fortsatt kan stå sammen om politiske krav.

Apropos det: I fagbevegelsen har vi nå begynt å diskutere implementeringen av EUs vikarbyrådirektiv. Foregår det noen diskusjon om dette på deres side av bordet ennå?
Nei, men vi prater gjerne med Fellesforbundet om dette, og vi ser at det finnes utfordringer. Du kan si at for oss er det viktigste at alle har de samme rammene å forholde seg til.

Sånn sett burde jo solidaransvar-ordningen være midt i blinken – den fordeler jo ansvaret likt på alle ledd?
Den er i alle fall et kraftig virkemiddel. Problemet med den ordningen er at den rammer bedrifter som prøver å gjøre ting skikkelig på samme måte som den som gir blaffen. Nå rammes den rettferdige og den urettferdige like hardt.

En bedring av ordningen sett fra deres ståsted kunne muligens vært at man også får solidaransvar for byggherre, slik det åpnes for at departementet kan gjøre gjennom forskrift «dersom særlige hensyn tilsier det»?
Det kan være et forslag å se nærmere på. Men igjen: Man bør gjøre unntak for den som har passet på å undersøke forholdene nedover i kontraktskjeden og som ikke kan lastes.

❏ Jonas Bals

Ståa i malerbransjen

Malermestrene har litt høyere ordrereserver enn i fjor. Da hadde de bedriftene som er med i Prognosesenterets undersøkelse et gjennomsnittlig overskudd på 737.000 kroner. I år regner de samme bedriftene med å komme ut på 905 000 i pluss, og 2011-tallet forventes å passere 2008-resultatet og havne rett under millionen.

Det forventede overskuddet kommer fra en omsetning som havner litt under fjoråret: 11,8 millioner kroner, mot fjorårets 12,4 millioner. Malermestrene kom dermed ut med et overskudd på 6,0 prosent av omsetningen i fjor, mot 5,1 prosent i 2008. I år regner medlemmene med et resultat på 7,7 prosent av omsetningen. 18 av de 76 bedriftene som har svart, gikk med underskudd i fjor. I år er det bare fire som regner med å komme ut i minus. I gjennomsnitt har MLF-medlemmene nå 3,9 millioner kroner i ordrereserver. Tallene er innhentet i mai i år.

SSBs ordrestatistikk viser en økning i ordrereservene til boligbyggerne på 13 prosent fra fjerde kvartal 2009 til første kvartal 2010 – men Boligprodusentenes undersøkelser av salget av nye boliger viste faktisk en nedgang fra mars til april, fastslår senteret i juni-rapporten sin.

I 2011 antas det at det settes i gang flere nye boliger: 25 000, mot 20 000 i året fra 2008 til i år. Nye næringsbygg ser imidlertid ut til å fortsette nedgangen også neste år.

Jonas Bals

Malermestre melder seg ut

18 medlemsbedrifter i Maler- og Byggtapetsermestrenes Forening i Oslo har de siste månedene meldt seg ut, melder bladet Maleren. Det dreier seg om åtte aktive medlemmer, mens ti av dem er malermestre som er ansatt hos leverandørene. I følge malermester Gunnar Large, som er en av de utmeldte, dreier det seg om både penger og prinsipper.
Når det gjelder pengene blir det hevdet at medlemskontingenten er for høy. 6-7 000 kr skal det visstnok koste å
være medlem. Det prinsipielle i saken dreier seg om, i hvert fall for Larges del, motstand mot kollektive medlemskap og at man for å være medlem i Maler- og Byggtapetsermestrenes Forening også må være medlem i andre foreninger. Medlemmene i osloforeningen er også medlem i landsforningen MLF (Maler- og byggtapetsermestrenes Landsforbund), Oslo Håndverks- og Industriforening, BNL, NHO og IFI (Informasjonskontoret for farge og interiør).

I skrivende stund vet vi ikke hvilke aktive bedrifter som har meldt seg ut, og dermed heller ikke om vi har medlemmer der. Men en utmelding av MLF vil medføre at bedriftene må inngå en direkteavtale med Fellesforbundet om de ønsker tariffavtale. Vi har ikke mottatt henvendelser om noe sånt.

Vi i Oslo Bygningsarbeiderforening har sett tendenser til en oppsmuldring av arbeidsgiverorganisasjonene i en god stund. Ikke bare merker vi at flere og flere av malermestrene har et noe «lemfeldig» forhold til overenskomsten og tar sitt ansvar som arbeidsgiver mindre alvorlig. Det er også helt klare tendenser til at det blir vanskeligere å inngå nye tariffavtaler i denne bransjen.
Vi er redde for denne utviklinga, og den føyer seg pent inn i tendenser vi ser også i andre bransjer. Det prinsipielle argumentet om «organisasjonsfrihet» finner vi igjen både hos Åsmund Pettersen på Jevnaker og hos Bekken & Strøm på Gjøvik, to bedrifter som har kommet i fokus på grunn av deres motstand mot å inngå tariffavtale.

Petter Vellesen

Småklipp

MALER DØMT FOR HVITVASKING

Maleren som bisto daglig leder i Legionærbygg as med å ta ut over 12 millioner kroner fra firmaet er dømt til 2 år og 4 måneders fengsel i Borgarting lagmannsrett. Mannen har bidratt til hvitvasking ved å skrive falske fakturaer og kvittere for å ha mottatt penger som aldri var mottatt og for arbeid som aldri var utført. Legionærbygg as kunne dermed benytte de falske fakturaene til å få urettmessig fradrag for inngående merverdiavgift. Tiltalte ble også fradømt retten til å drive næringsvirksomhet i fem år.

Odd Magnar

BEKKEN & STRØM PÅ GJØVIK NEKTER Å INNGÅ TARIFFAVTALE

Bekken & Strøm på Gjøvik, som produserer og selger arbeidstøy, har nektet å inngå tariffavtale for sine ansatte siden 2008. Nå øker fagbevegelsen presset på bedriften. Men daglig leder og eier Sven Strøm er prinsipielt i mot. Riksmeklingsmannen blir antakelig neste skritt.

DRØFTINGSPLIKT OM BRUK AV MIDLERTIDIGE ANSETTELSER

Fra 1. juli 2010 har arbeidsgiver plikt til å drøfte bruk av midlertidig ansettelser i virksomheten med de tillitsvalgte minst en gang i året. I arbeidsmiljøloven vil "tillitsvalgt" kunne være fagforeningstillitsvalgte, verneombud, arbeidsmiljøutvalget eller andre valgte representanter for arbeidstakerne.
Arbeidstilsynet fører tilsyn med at drøftingsprosessen faktisk blir gjennomført.

BEREGNING AV ANSETTELSESTID

Det er fra 1. juli også innført en ny bestemmelse hvor det presiseres at fravær ikke skal trekkes fra når man beregner ansettelsesperioden. Dette gjelder bestemmelsen som gir arbeidstakere som har vært sammenhengende midlertidig ansatt i mer enn fire år, rett til fast ansettelse.

Odd Magnar

Arbeidsløsheten fortsatt høy i Europa

I følge EUs statistikkbyrå Eurostat var det ved utgangen av juli 23 millioner arbeidsløse i EU-landene. Det utgjør 9,6 prosent av arbeidsstokken. Spania topper statistikken med 20 prosent arbeidsløshet, sammen med Latvia og Estland, der henholdsvis 20 og 19 prosent var arbeidsløse første kvartal 2010. I Estland har tallet økt fra 11 til 19 prosent på ett år. Arbeidsløsheten blant dem under 25 år ligger på 20,3 prosent i EU.

Jonas

Strid om bemanningsselskapene i Sverige

Bemanningsselskapene sto i fokus i årets svenske tariffoppgjør. I forkant av oppgjøret viste en undersøkelse at åtte av ti LO-medlemmer syntes spørsmålet var så viktig at man om nødvendig måtte streike for å få bukt med problemet. I befolkningen som helhet mener 77 prosent at utviklingen vekk fra faste ansettelser er feil (Novus Opinion 2009).

Selv om bemanningsselskapene ble hovedspørsmålet i årets oppgjør mener mange at man ikke fikk på plass gode nok løsninger. Nylig krevde derfor 30 klubbledere i det svenske Handel & Kontor at den ferske tariffavtalen sies opp. Klubbleder Johnny Ahlgren ved lageret Dagabs utenfor Stockholm var blant de som skrev under på oppropet. Til Arbetaren sier Ahlgren at «Det var med all säkerhet lättare att arbeta fackligt förr. Då kämpade vi för att få igenom nya idéer. Nu kämpar vi för att få behålla det lilla vi har.» Selv om klubblederne ikke fikk gjennomslag for at avtalen ble sagt opp, fikk de forbundet med på å arrangere en konferanse senere i høst, der strategier mot bemanningsselskapene skal diskuteres av tillitsvalgte fra hele landet.

Fra alvorlige problemer til «småpotatis»

I Sverige har flere arbeidskjøpere sagt opp samtlige ansatte de siste par årene, og tatt dem inn igjen gjennom bemanningsselskap. «Inhyrningsbranschen håller på att slå sönder vår fackliga styrka,» sier Ahlgren. Han har jobba på lager i 25 år, og sett hvordan selskapene har pulverisert fagbevegelsens innflytelse. «Det blir värre och värre att jobba fackligt. Det vi såg som allvarliga problem förr i världen är småpotatis idag. Den enda ursäkt bemanningsföretaget behöver för att säga upp sina anställda är att de inte längre kan placera ut dem.» Hver gang noen går av, sier opp eller det skal tas inn nye, blir det brukt innleide. Få av dem tør å organisere seg, og de som er faglig aktive slutter å få oppdrag.

Det er akkurat en slik historie som har utspilt seg på salongen Berns i det sentrale Stockholm det siste halvåret. Leiefirmaet NCA flyttet der alle sine faglig aktive rengjøringsansatte over til hotell-delen av virksomheten, hvor de siden fikk sparken på grunn av mangel på oppdrag. I salong-delen ansatte deretter Berns nye, uorganiserte arbeidere. Det førte til at den syndikalistiske fagforeningen SAC gikk til blokade mot firmaet.

Konflikten har nå vart i mer enn 20 uker, og har blitt selve omdreiningspunktet for den svenske debatten om bemanningsselskap og faglige motstrategier. Berns salonger har fått drahjelp av den tidligere LO-ansatte Lars-Olof Pettersson i PR-byrået Rådhusgruppen, og av den sosialdemokratiske politikeren Harald Ullman. Sistnevnte, som også er nestleder i City Polisnämnd, har til og med anklaget SAC for «mafiametoder,» noe som har fått aktive sosialdemokrater fra en rekke organisasjoner, deriblant Byggnads, til å skrive et offentlig opprop.

«Det är mycket olyckligt att enskilda socialdemokrater går ut i partiets namn tillsammans med företrädare för högern och driver kritik mot en arbetstagarorganisation … Ullman har istället för att fokusera på huvudkonflikten gjort helt gemensam sak med Moderaterna och det multinationella bolag som driver Berns. På så sätt har han försökt låsa Socialdemokraterna vid en agenda som inte ligger i vårt partis intresse och som vi inte ställer upp på,» skriver de.

Unntakstilstand

Mest alvorlig er det imidlertid at Stockholmspolitiets operative avdeling har vedtatt at området rundt Berns salonger i helgene skal betraktes som et «PL 24-område,» oppkalt etter politilovens paragraf 24. Det innfører i praksis unntakstilstand på de tidspunktene da syndikalistene har hatt sine blokader utenfor lokalene, og betyr at det kreves en særlig tillatelse for å arrangere sammenkomster inne på området. Politiet har på forhånd varslet at noen slik tillatelse ikke vil bli gitt. Dermed blir det ulovlig å stå blokadevakt utenfor lokalene, og de som eventuelt gjør det vil heretter bli fjernet og anmeldt for ulovlige demonstrasjoner.

Emil Boss, som er talsmann for syndikalistene i den aktuelle konflikten, sier at dette gir en blankofullmakt til alle de useriøse aktørene de bekjemper innenfor hotell- og restaurantnæringen. «En praktisk konsekvens av den här hållningen är att om en näringsidkare blir satt i blockad kan den bara be sin polare gå dit och säga till polisen att den blivit ofredad så är stridsåtgärden tillintetgjord,» sier han. Saken, som er blitt mye diskutert i LO-Tidningen og på en rekke nettaviser, har fått en kommentator til å bemerke at dette er en mer fagforeningsfiendtlig bestemmelse enn man kan finne i noen amerikansk delstat. Han nevner lovgivning som der forbød fagforeningene å ha mer enn fire streikevakter ved inngangen til fabrikkene, og skriver:

«I Sverige beslutar polisen själva utan inblandning av politiker att endast två blockadvakter får finnas vid Berns ingång… Det var precis detta folk varnade för när PL 24 tillkom på 1990-talet – att polisen kan införa undantagstillstånd som de själva känner för. I Sverige är det alltså i realiteten värre än i USAs delstater med så kallade «pro-work» lagar, som föreskriver att man inte får hindra arbetsvilliga från att ta sig till arbetet.»
Følg saken videre på www.berns.cc

Jonas Bals

Dansk debatt om allmenngjøring fortsetter

Den danske LO-lederen Harald Børsting åpnet i sommer for at også danskene kan bruke allmenngjøring av minstebestemmelser som et virkemiddel mot sosial dumping. I Danmark, hvor slik statlig innblanding i lønns- og arbeidsforhold er et svært følsomt tema, har utspillet vakt sterke reaksjoner. Nå går debatten for fullt.

«Vi bliver nødt til at finde ud af, hvordan vi kan imødegå det problem, at der sker løndumping på det danske arbejdsmarked, og her skal vi overveje alle mulige løsninger. Ved de seneste overenskomstforhandlinger tog vi hul på problemet og fik lavet bestemmelser, der med sikkerhed hjælper. Men der ligger en udfordring i at få styr på dem, der ikke er overenskomstdækkede. Og dem, der ikke er organiserede i en arbejdsgiverforening. Typisk små polske og andre østeuropæiske firmaer,» sa Harald Børsting til Ugebrevet A4. Ledelsen i LO har nå satt ned en egen arbeidsgruppe for å se på problematikken, og de ser særlig på de norske erfaringene med allmenngjøring.

Lederen for det danske næringsmiddelarbeiderforbundet NNF, Jens Peter Bostrup, er blant tilhengerne. Han ønsker en europeisk allmenngjøringsmodell, ettersom problemet er europeisk. «Den danske model eksisterer kun i Danmark, og vi kan komme til at løfte fanen så højt, at benene ikke kan nå jorden,» sier han.

Arne Grevsen, som leder den grønne gruppa i Fellesforbundets søsterforbund 3F, er blant skeptikerne: «Jeg kan ikke se de gode argumenter. I Norge er det jo kun få dele af overenskomsten, som ophæves til lov. Og hvem skal sikre, at loven bliver overholdt? Vi er nået til den konklusion, at det simpelthen ikke er en farbar vej at gå. Lovgiverne skal ikke blande sig i overenskomster. Det er og bliver kun en opgave for arbejdsmarkedets parter.»

Søren Kaj Andersen fra Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier ved Københavns Universitet hevder at fagbevegelsen i Norge har fått «en politimandsagtig opgave.»: «Det er faktisk et af fagbevægelsens argumenter for sin berettigelse i Norge, og sådan er det også i resten af Europa.» Det er en beskrivelse det er vanskelig å kjenne seg igjen i. Snarere enn å lede til en «kontrollør"-fagbevegelse som overlater de egentlige beslutningene til staten, har allmenngjøring i Norge blitt kombinert med en strategi der vi a) daglig er ute på arbeidsplassene og agiterer, informerer og organiserer, og b) fører hundrevis av saker mot arbeidskjøpere som bedriver sosial dumping. Den danske redselen, som også store deler av fagbevegelsen i Norge tidligere delte, om at allmenngjøring ville undergrave tariffavtalene, har ikke slått til. Koblet med loven om solidaransvar har allmenngjøring tvert imot vist seg å være en forutsetning for å kunne drive organiseringsarbeid blant arbeidere fra østblokken. I en tid der arbeidsmarkedet stykkes opp i underentrepriser og leiefirmaer, og hvor alle ansvarsforhold blir uklare, er enkle grep som en konkret minstelønnssats og lønnsansvar for hovedentreprenør enkle, men viktige grep. La oss håpe at danskene følger etter.

Jonas Bals

Københavns organiserte malere i medvind

Både dansk og svensk fagbevegelse sliter med stort fall i medlemsantallet. Et hederlig unntak fra denne utviklingen er Malernes Fagforening i København, som det siste året har lyktes med å organisere mange nye medlemmer. Foreningsleder Bo Rosschou sier til bygsam.dk at de i flere år har jobbet målrettet med å organisere kontaktpersoner og tillitsmenn, og at det har vært viktig for dem at alle de som er aktive ute i bedriftene oppfatter seg selv som fagforeningen – ikke som medlemmer av noe som befinner seg på utsiden av deres egen arbeidshverdag. Han sier også at malermestrene, som har merket konkurransen fra useriøse firmaer godt de siste årene, også har gjort sitt for å understreke viktigheten av et organisert arbeidsliv.

Jonas

STREIKEBRYTERI PÅ JEVNAKER – PÅ 1930-TALLET OG I DAG

Politiet beskytter streikebrytere under Randsfjordkonflikten. (Foto: Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek)

I historiens lys

Harald Berntsen er historiker. Han har skrevet en rekke bøker, bl. a. Norsk Bygningsindustriarbeider-forbunds historie. Han arbeider nå med hotell- og restaurantarbeidernes historie. Harald er i tillegg en ivrig debattant.

Maskinentreprenørfirmaet Åsmund Pettersen & Sønn på Jevnaker hadde «rike» lokale tradisjoner å bygge på når det nekta å inngå tariffavtale med seks organiserte av arbeiderne og etter tre måneders streik – ved hjelp av streikebryteri – klarte å tvinge dem tilbake til arbeidet uten avtale. Lederen i Jevnaker Fremskrittsparti viderefører de samme tradisjonene da han kritiserte de streikende arbeiderne for ikke å respektere det han kalte organisasjonsfriheten, altså retten til ikke å være organisert og arbeidsgiveres rett til å favorisere uorganiserte framfor organiserte. (Se forrige nr. av Bygningsarbeideren, s. 4-5.)

I 1927 blei Skog- og Landarbeiderforbundet stifta, og blei etter bare tre år, i januar 1930, var det blitt LOs største forbund. Men så blei det skjerpa krise på landsbygda. Allerede i desember 1930 lå arbeidsledigheten blant skogsarbeiderne på 40 prosent, og Skog og Land tapte i løpet av et par år mer enn to tredjedeler av medlemmene.

Midt under den forsterka depresjonen forlangte fløterne i Etna og Dokka ved Randsfjorden tariffavtale, noe skogeierne nekta å gå med på. De ville fortsette med å la fløtergjengene underby hverandre i konkurranse om å få de fløtingsoppdraga som de lyste ut. I 1931 blei konflikten utvida med blokade av fløtinga på Randsfjorden. Dermed fikk den snart virkninger i hele Drammensvassdraget og skulle vare i hele seks år, fram til 1936. Som Finn Olstad skriver i bind 1 av den nyskrevne LO-historia fra 2009, og som Paul Tage Halberg gir et utførlig bilde av i historieboka si om Skog og Land fra 1993, kom Randsfjord-konflikten til å bli en av de hardeste arbeidskampene i forbundets og hele fagbevegelsens historie. Det kom til flere direkte kamper mellom streikende og statspolitiet. Særlig på Jevnaker var statspolitiet brutalt i sin opptreden. Ved et demonstrasjonstog i 1932 skjedde det at politiet kløvde hodeskallen på ei ung tjenestejente som var blant tilskuerne – fordi det var forbudt å stå sammen i grupper.

En mann som avtjente verneplikten på Hvalsmoen samme år, fortalte seinere om hvordan bekymra offiserer forberedte soldatene på å gripe inn i den kritiske situasjonen på Jevnaker hvis statspolitiet mista kontrollen. Soldaten var sjøl skogsarbeider fra Årdal og fast bestemt på ikke å skyte på sine egne. «Om jeg hadde fått seks måneder, seks år – det samme hva jeg hadde fått, jeg hadde ikke løsnet et skudd mot mine egne,» sa han.

Statspolitiet var satt inn for å beskytte streikebryteriet som skogeierne organiserte. Etter mønster av fascismen i mellomkrigstida – og Christian Tybring Gjedde og Fremskrittspartiet i dag – svarte skogeierne i Torpa og Nordre Land på den faglige organiseringa med å stifte foreninger der både de sjøl og skogsarbeidere var med. Alle spørsmål om akkordpriser skulle løses innad i foreningene, og medlemmer av andre fagforeninger og arbeidsgiverforeninger var utelukka fra medlemskap.

Denne korporative organiseringa hadde forbindelse med den mer omfattende høyreaktivistiske streikebryterorganisasjonen som kalte seg Landslaget Arbeidets Frihet. Arbeidets Frihet blei stifta i 1931 av en prost i Hof i Solør og var inspirert av en svensk organisasjon med samme navn og av den finske Lappo-bevegelsen. Den skulle nettopp være ei sammenslutning av såkalt upolitiske solidariske bygdeforeninger av arbeidere og arbeidsgivere, og hadde som hovedoppgave «å reise bønder og landarbeidere til organisasjon mot de angrep som føres frem mot bondenæringen fra Norsk Skog- og Landarbeiderforbunds side».

Det hører med til historia at Kommunistpartiets medlemmer i Skog og Land ville svare med å nedsette lokale aksjonsutvalg med en landsomfattende ledelse, men at denne aktivistiske, dels voldelige linja blei endelig forkasta på et ekstraordinært landsmøte i Skog og Land i 1933.

Det som fra samme tidspunkt etter hvert brakte Skog og Land på offensiven i Randsfjord-konflikten, var den sympatistreiken som arbeiderne i papirindustrien i Drammensvassdraget iverksatte sommeren 1933. Streiken kom opp i Arbeidsretten, som ga de fagorganiserte medhold i retten til å gå til sympatistreik. Etter dette kom industribedriftene som eide skog i vassdraget, til ordninger med Skog og Land, og for de private skogeierne blei det vanskeligere og vanskeligere å holde stand mot kravet om tariffavtaler. I 1937 var Skog og Land for øvrig på ny blitt LOs største forbund.

Åsmund Pettersen har tydeligvis lært av sine fagforeningsfiendtlige forgjengere på Jevnaker og i skogsdistriktene ved Randsfjorden. LO på si side har like tydeligvis ikke tatt vare på lærdommene av Randsfjord-konflikten og andre arbeidskamper i mellomkrigstida – om viktigheten av aktiv arbeidersolidaritet i nedkjempinga av det streikebryteriet som i år har fått foregå ikke bare på Jevnaker, men i alt for store deler av et ellers godt gjennomført lønnsoppgjør. Dette streikebryteriet har florert ikke minst florerer på grunnlag av opphevelsen av lovforbudet mot inn- og utleie av arbeidskraft og mot privat arbeidsformidling i 1999, kombinert med de siste tiåras privatisering, konkurranseutsetting og outsourcing – ei utvikling som har gjenoppretta den konkurransen mellom arbeidere som det gamle auksjonssystemet i fløtinga var et godt eksempel på.

BNL vil dele utdanningsprogrammet

Det er ingen tvil om at frafallet blant elevene på bygg- og anleggsteknikk er for stort. Av de 5000 som hvert år begynner utdannelsen sin på dette løpet er det bare halvparten som fullfører i løpet av fem år. Dette er selvfølgelig ille for dem det gjelder og som ikke fullfører opplæringa si, men det er også urovekkende for rekrutteringa til bransjen.
I tillegg er det svært mange som mener at fagopplæringa etter Kunnskapsløftet er for dårlig. Bygg- og anleggsteknikk omfatter 22 fag og dermed blir det liten tid til å fordype seg i det håndverket man egentlig vil utdanne seg til. «Smakebitspedagogikk» og «overfladisk yrkesorientering», er det noen som kaller dette. Det er antakelig de små og smale håndverkene som lider aller mest av dette, men frafallet er i alle fag.
Det er mange som har rettet søkelyset på disse problemene, og i september i år overleverte BNL et brev til Utdanningsdirektoratet med en rekke forslag til endringer. Dette er de viktigste kravene:

- Man må dele utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk i to allerede i Vg1: Vg1 anleggsteknikk og Vg1 byggteknikk.
- Etablere nasjonale og/eller regionale læringssentre for små og mellomstore fag. Fag med færre enn 100 til 150 løpende lærekontrakter vil her være aktuelle.
- Gjøre flere av fagene i utdanningsprogrammet om til særløpsfag (opplæringen gjennomføres med ett år i skole og tre år i bedrift) hvor opplæringen i fellesfagene og yrkesteorien i programfagene gjennomføres ved læringssentrene, etter en nasjonal plan.
- Etablere fordypningsmulighet for lærefagene i Vg3 – læretid i bedrift. Ved å åpne for fag-/svennebrev med fordypning i en del av et fag, kan man spisse opplæringen mer mot produksjonen i bedriftene uten å gjøre vesentlige endringer i læreplanene.
- Gjeninnføre begrepene teori og praksis i læreplanene. Fellesfagene er teoretisk underlag for programfagene, og yrkesteorien i programfagene er en forutsetning for forståelsen av og utøvelsen i fagene i arbeidslivet. Teoriopplæring er viktig for ansatte i byggenæringen. Men det må være praksisrelatert og riktig teori, i rett mengde og til rett tid.
- Gjennomgå læreplanene i programfagene for å tydeliggjøre praksis- og teorielementene i fagene.
- Lik yrkesteoretisk undervisning i programfagene og teorieksamen uansett gjennomføringsmodell av opplæringsløpet.

BNL tar fagopplæringa alvorlig. Bildet er fra verkstedet på Hellerud VGS

Det er all grunn til å hilse initiativet fra BNL velkommen. Man kan helt sikkert diskutere forslaget som helhet og være enig eller uenig i flere av de foreslåtte tiltakene, men nettopp denne diskusjonen er høyst påkrevet. Kunnskapsløftet har ikke vært noe løft for yrkesfagene og kanskje har bygg- og anleggsfagene kommet aller dårligst ut. Derfor er det på høy tid at vi tar tak i denne debatten slik at vi får en best mulig yrkesutdanning for den enkelte elev og dekke de reelle behovene for bransjen.

❏ Petter Vellesen

Halleluja! Det snur!

I fjor kunne vi bringe ganske nedslående tall om lærlingeopptaket i bedriftene. Det var en tendens til at bedriftene kviet seg for å ta inn lærlinger, og det sto flere ungdommer på venteliste uten å få lærlingeplass. Dette skyldtes selvsagt krisa, og selv om vi mente og fremdeles mener at det å ikke ta inn lærlinger er en defensiv og kortsiktig tenkning som ikke bidrar til å ta samfunnsansvar, må vi ta inn over oss at mange bedrifter sto i en vanskelig situasjon.
Nå er det en ganske annen optimisme å spore i bransjen og det kan vi se veldig tydelig i lærlingeopptaket. Framtidsutsiktene er bedre, og da tar man heldigvis inn lærlinger igjen.
Det var murerfaget som var aller verst ramma i fjor, men der er situasjonen snudd helt om. Det er inngått 23 lærekontrakter, hvorav 11 i Akershus, 9 i Oslo og 3 i Østfold. Det er ingen som står på venteliste. Tvert i mot er det fire bedrifter som gjerne vil ha en lærling hver, men som ikke finner noen søkere. Bransjen selv syns dette er brukbare tall og en veldig bedring fra i fjor.
I betongfaget har opplæringskontoret inngått 25 lærlingekontrakter i Oslo og tre i Østfold. Det er så vidt vi forstår bortimot en dobling av hva som var tilfelle for fjoråret.
Malerfaget derimot, ser ut til å være i utakt med resten av byggebransjen. I fjor hadde de problemer med søkningen til yrket, men i år har de problemer med å få plassert lærlinger. Mestrene i Follo ser av en eller annen grunn ut til å ville ta inn, mens det er problemer i de store bedriftene i Oslo. Det er tatt inn 25 lærlinger i Oslo og Akershus i høst, hvorav tre av ymse grunner allerede har slutta, mens det er sju – åtte som fremdeles står på venteliste og hvor det kan bli vanskelig å finne opplæringsbedrift.
Alle vi har snakket med, både på opplæringskontorene og i bedriftene framhever at de er ganske romslige i krav til de lærlingene de skal ta inn, men understreker viktigheten av bestått vitnemål og at det ikke må være ulegitimert fravær.

❏ Petter Vellesen

Når kommer de nye minstelønnssatsene?

I vår streiket vi for å få opp minstelønna i byggfagene. Den nye minstelønna (154,50 for fagarbeidere, 144,50 for ufaglærte med ett års erfaring) gjelder fra 17. april, men bare for bedrifter med tariffavtale. Den statlige tariffnemnda må fatte vedtak om å allmenngjøre den før den gjelder for alle bygningsarbeidere, organiserte som uorganiserte. Det skjer forhåpentligvis 29. november. Følg med på hjemmesidene våre for oppdatert informasjon.

Kada bus įvesti nauji minimalaus darbo užmokesčio įkainiai?

Dėka mūsų streiko pavasarį bus pakeltas minimalus darbo užmokestis statybų šakoje. Naujas valandinis darbo užmokestis (154,50 kronų kvalifikuotiems darbuotojams; 144,50 kronų nekvalifikuotiems darbuotojams, turintiems mažiausiai vienų metų darbo patirtį, bei 139,00 kronų nekvalifikuotiems darbuotojams, neturintiems jokios darbo patirties statybose) įvestas nuo balandžio 17d., bet tik tose įmonėse, kur yra sudaryta kolektyvinė sutartis. Vyriausybės komisija turi patvirtinti teisės aktų pakeitimus dėl minimalaus darbo užmokesčio pakėlimo, kad nauji įkainiai būtų taikomi visiems statybų darbutojams. Tikimės, kad tai įvyks lapkričio 29 d. Stebėkite visus pakeitimus mūsų tinklalapyje www.statybininkas.no

No kura brīža stājas spēkā jaunās minimālo algu likmes?

Šajā pavasarī mēs streikojām, lai panāktu celtniecības nozarē noteiktās minimālās algas palielināšanu. Jaunā minimālā alga (154,50 personām ar speciālo izglītību, 144,50 personām bez speciālās izglītības, bet ar vismaz viena gada pieredzi) stājās spēkāno 17.aprīļa, bet tikai uzņēmumos, kuros noslēgtas tarifu vienošanās ar arodbiedrību. Pirms minimālās algas attiecināšanu uz visiem celtniecībā strādājošajiem, kā arodbiedrības biedriem, kā arī tiem, kuri nav biedri, Valsts tarifu padomei jāpieņem lēmums par šīs algas vispārināšanu. Paredzēts, ka tas notiks 29.novembrī. Sekojiet līdzi informācijai mūsu majas lapā.

Kiedy wejdą w życie nowe najniższe stawki?

Wiosną strajkowaliśmy aby podwyższyć najniższe stawki w branży budowlanej. Nowa najniższa stawka (154,50 dla wykwalifikowanych, 144,50 dla niewykwalifikowanych z rocznym stażem) weszła w życie od 17 kwietnia, ale tylko w zakładach z umową taryfową. Państwowa komisja taryfowa musi zatwierdzić decyzję o upowszechnieniu nowych stawek, zanim będą one dotyczyły wszystkich pracowników budowlanych, zarówno zrzeszonych jak i niezrzeszonych. Nastąpi to prawdopodobnie 29. listopada. Informacje na ten temat możesz śledzić na naszych stronach internetowych.

❏ Jonas Bals

Nytale fra bemanningsbransjen

Å hevde at bemanningsbransjen er en bransje i vekst er vel neppe å ta i. At den samme bransjen har slitt bittelitte grann med ryktet sitt er vel heller ingen underdrivelse. Dette er i ferd med å snu. En så stor næring kan ikke ha ry på seg for å være frynsete og useriøs. Den må være respektabel og framstå som en seriøs samfunnsaktør.

Vi som driver med fagforeningsarbeid vet at dette er en bransje som kun lever av å selge og kjøpe arbeidskraft. Vi vet at den driver en unyttig meglervirksomhet og er et totalt unødvendig mellomledd. Vi vet at de ser på sine ansatte – eller hva man skal kalle dem – som en hvilken som helst handelsvare og behandler dem deretter. Vi vet at denne bransjen ikke utvikler noe som helst, men tvert i mot er i ferd med å undergrave og rive ned viktige bærebjelker i arbeidslivet. Likevel klarer disse parasittene å framstå som samfunnsbyggere, som anstendige arbeidsgivere som leverer et produkt som ellers ikke ville vært å få tak i. Jeg har tenkt å bruke innlegget mitt til å si litt om hvordan de har fått til dette kunststykket.

Bemanningsbransjen – ikke bare i Norge, men verden over – driver en beinhard, målretta og bevisst kampanje for å rettferdiggjøre sin egen eksistens. De har et budskap som de gjentar og gjentar og hamrer inn i hodene våre til det forhåpentligvis sitter. Det er bare det at dette budskapet er usant. Det er reinspikka løgn. Det bemanningsbransjen og deres profeter bedriver er mytedannelse og nytale. Det siste trenger kanskje en liten forklaring: Nytale, eller newspeak, er det språket som Storebror i George Orwells 1984 bruker for å fremstille sin versjon av Sannheten. Et kjennetegn ved dette språket er at negative ord erstattes med motsatsen. Krig er fred, trelldom er frihet, uvitenhet er styrke. Dette språket lever i beste velgående, og bemanningsbransjen er eksperter i å bruke det.

Det første eksempelet er jo betegnelsen på bransjen i seg selv. Når dette uvesenet først oppsto kalte vi virksomheten for leievirksomhet. Bedriftene kalte vi for leiefirmaer og de som jobba der for leiefolk. Dette kunne ikke bransjen ha noe av. «Leiefirmaer» høres ikke bra ut. Dette har negativ klang og må forandres på. «Vikarbyråer» er bedre, men det klinger ikke helt bra det heller. Vi omdøper det til «bemanningsfirmaer!» Det er et positivt ord! Som sagt så gjort. Dette ordet ble dermed trøkka på oss og operasjonen var så vellykka at det til og med er vanskelig for meg å stå her og bruke noe annet ord. Men det er nå leievirksomhet de driver med da! Om de i det hele tatt er en egen bransje er en annen sak…

Et annet eksempel: I ordboka mi står ordet «reform» definert som «forbedring». Den europeiske organisasjonen for leiefirmaer, Eurociett, har tydeligvis en annen ordbok. De snakker i hvert fall mye om reformerte og ureformerte arbeidsmarkeder. Og gjett hva: I deres øyne er de landene som har et reformert arbeidsmarked de det kommer til å gå godt med. Og de reformerte arbeidsmarkedene er der hvor man har kvitta seg med store deler av arbeidernes lovbestemte rettigheter. At det å for eksempel oppheve forbudet mot midlertidige ansettelser skal være en forbedring er ikke jeg i stand til å fatte!

Her om dagen fikk jeg en telefon fra en av lederne i et av disse bemanningsbyråene, unnskyld, leiefirmaene. Han ville sutre litt over at vi hadde utpekt bemanningsbransjen til vår hovedfiende. Jeg kunne forsikre ham at så var tilfelle og så hadde vi en hyggelig samtale. På slutten av denne praten utbryter han at «hadde det ikke vært for oss, hadde jo ikke disse karene hatt noen jobb!» Her kommer altså en av mytene bemanningsbransjen holder seg med: «Bemanningsbransjen skaper arbeidsplasser.» Det gjør den ikke! Arbeidsplasser skapes ved at det produseres varer eller tjenester som det er etterspørsel etter. Ansettelsesforholdet er en helt annen ting. Når denne myten bringes til torgs må man spørre seg: Ble det ikke bygd hus før år 2000, da innleievirksomheten var nærmest ikkeeksisterende i byggebransjen? Sannheten er at bemanningsbransjen erstatter allerede eksisterende arbeidsplasser med innleie! Entreprenørbedriften Selvaagbygg var for et års tid siden gjennom en brutal nedbemanning. De er nå nede i 150 bygningsarbeidere. Det er bestemt at det ikke skal være flere arbeidere i bedriften. Dersom markedet snur og det blir mye å gjøre skal all bemanning utover dette gjøres ved innleie. Dette er ikke å skape arbeidsplasser! Det er å gå fra en ordning hvor faste ansettelser har vært regelen til et reint løsarbeiderregime!

Den mest hardnakka myten som bemanningsbransjen liker å omgi seg med og som de trekker fram ved den minste anledning er at midlertidige ansettelser fører til faste ansettelser. Rent bortsett fra at det i et sånt utsagn ligger en innrømmelse i at fast ansettelse tross alt er det beste og noe å tilstrebe er jo dette reint oppspinn, vås og løgn alt sammen. Det er bare faste ansettelser som fører til faste ansettelser! For det første er jo ikke utsagnet sant! Det er riktignok noen vikarer – i ordets rette forstand – som har fått fast jobb fordi den de vikarierer for av en eller annen grunn ikke kommer tilbake, men i den delen av bemanningsbransjen vi her snakker om, de som driver rein utleie av produksjonsarbeidere, skjer det så å si aldri at innleiebedriften ansetter en innleid. For det andre vil jo ikke utleiebedriftene at sine medarbeidere skal bli fast ansatt noe sted. Tvert i mot så motarbeider de aktivt alle tendenser til slikt. De nedlegger forbud mot det i kontraktene og de gir sågar bøter hvis det allikevel skulle skje. Et tiltak som virkelig hadde kunnet hjelpe en arbeider med å få fast ansettelse ville være å hjelpe ham med å ta fagbrev. Dette vegrer leiefirmaene seg for over hele linja. De vil ikke utdanne arbeiderne ut av sitt firma!

At mange arbeidere får seg jobb i et bemanningsbyrå mens de venter på å få fast jobb et annet sted er sant, men det er jo fordi produksjonsbedriftene har fullstendig ansettelsesvegring! Det er riktignok ikke bemanningsbransjens skyld, men det er deres eksistensgrunnlag. Et av argumentene produksjonsbedriftene bruker for å la være å ansette folk er at det er så vanskelig å si dem opp igjen. Det er nok en myte. Alle som driver fagforeningsarbeid kan skrive under på at det er nokså lett å si opp folk i Norge. Det er fullstendig lovlig å gå til oppsigelser, man må bare ha en saklig grunn til det. Er det for mye forlangt? Bemanningsbransjen har imidlertid ikke dette problemet. De behøver ikke å si opp folk. De kan bare la være å kontakte dem for nye oppdrag. Et av våre medlemmer satt i klubbstyret i en leiebedrift. Når vi i fagforeningen etterlyste kontingenttrekket hans fikk vi beskjed fra lønningskontoret om at han ikke jobba der lenger. Det visste han ikke selv en gang!

Den siste myten – eller vrangforstillingen – vi skal ta for oss er den om at bemanningsbransjen ivaretar arbeidsfolks behov for fleksibilitet. Denne myten har også satt seg. Den har, ikke helt overraskende, funnet sin plass i vikårbyrådirektivet hvor et av premissene er at direktivet imøtekommer de ansattes behov for å harmonisere arbeidsliv med privatliv. Riktignok har vi bygningsarbeidere alltid satt et skarpt skille mellom privatliv og familieliv, men dette er noe annet. Fakta er at innleievirksomheten er slik sydd sammen at den ikke ivaretar fleksibilitet, i hvert fall ikke på arbeidernes premisser. Et av våre medlemmer fortalte meg at han ikke hadde kunnet ta ferie på flere år, for da hadde han måttet si nei til oppdrag, og det hadde han verken råd eller mot til. Enda en faktaopplysning: Det er ikke noe stort hav der ute av arbeidere som ønsker seg denne typen fleksibilitet. Det er nesten ingen som ikke heller vil ha fast ansettelse enn å være løsarbeider. Men i bemanningsbransjens nytale-vokabular er jo fleksibilitet et positivt ord, og det motsatte er rigiditet, stivnakkethet og konservatisme. Leievirksomhet er moderne, mens faste ansettelser, fagforeninger og arbeidsmiljølov er umoderne. La oss snu litt på det: Det er bedriftene som kanskje trenger fleksibilitet. Arbeidsfolk vil heller ha sikkerhet, trygghet og faste ansettelser. Det kan ikke bemanningsbransjen gi oss!

På denne måten: Ved å gi et glansbilde av egen virksomhet og ved å spre usannheter og myter om seg selv er bemanningsbransjen i ferd med å få et positivt rykte. De har allerede klart det hos politikerne og deler av pressa og dette setter seg etter hvert i vanlige folks bevissthet. Dette må vi forhindre og det gjør vi ved at vi ved enhver anledning må fortelle om denne råtne bransjen og hvordan de driver snyltervirksomheten sin!

❏ Petter Vellesen

Tvistesaker fra avd. 617

Fellesforbundet
Avd 617
Nedre Romerike og Follo Fagforening

Dette er noen av de sakene Nedre Romerike og Follo Fagforening har jobbet med det siste halvåret.

KLIMAKJØLING AS

Et polsk medlem fikk urettmessig avskjed før påske. Etter forhandlinger ble den omgjort til 1 mnd oppsigelse med lønn, uten arbeidsplikt. Lønn og feriepenger ble avtalt utbetalt i juni, men på det tidspunktet var det foretatt en rekke urettmessige trekk, slik at det omtrent ikke var penger igjen.
Lønnskrav sendt, senere konkursbegjæring, og etter et rettsmøte i Follo tingrett ble partene oppfordret av dommeren om å forsøke å løse saken utenfor rettsalen. Forlik ble inngått og medlemmet har nå fått sitt oppgjør.

WATERLOGIC AS

Et medlem fikk urettmessig oppsigelse i våres. Etter forhandlinger som ikke førte frem, krevde medlemmet å stå i stilling frem til retten har fattet sin avgjørelse. Saken ble oversendt til distriktskontoret og LO's juridiske avdeling, og skal nå opp i retten.

ENGELSRUD EIENDOM AS

To medlemmer hadde ikke fått utbetalt lønn og feriepenger. Lønnskrav sendt, men ingen respons fra arbeidsgiver. Sendte konkursbegjæring, og 2 dager før rettsmøtet tok arbeidsgiver kontakt og ville betale hele kravet. Rettsmøtet ble avlyst, etter at vi hadde fått bekreftet at pengene var inne på medlemmenes kontoer.

ANDERSENS TØMRER OG SNEKKERSERVICE

Medlem hadde ikke fått utbetalt manglende lønn, som var avtalt i et tidligere forhandlingsmøte, og konkursbegjæring ble sendt. I rettsmøtet anbefalte avdelingen medlemmet om ikke å godta dommerens forslag til nedbetalingsordning, da arbeidsgiveren selv sa at han ikke hadde penger i øyeblikket, samt at tidligere erfaring med vedkommende ikke var god mht. slike avtaler. Bedriften ble slått konkurs, og medlemmets krav ble sendt til lønnsgarantifondet.

KBYGG AS

Et polsk medlem tok kontakt med avdelingen, og hadde ikke fått utbetalt alle feriepenger samt noe lønn. Han kom innom med alle tilgjengelige dokumenter, lønnsslipper og timelister, og det viste seg raskt at det ikke var utbetalt verken avtalt lønn eller overtidsgodtgjørelse gjennom ansettelsesperioden. Et samlet krav på nesten 140.000 er sendt arbeidsgiver.
Denne saken er vi ikke ferdig med, men den viser hvor viktig det er **å ta vare på alle dokumenter man får i sitt arbeidsforhold**!

Tvistesaker

❏ John Erik, Kjell, Jonas, Odd Magnar, Julia, Petter, Ina

LARS BARG AS

En lærling kom innom kontoret og lurte på om han fikk riktig lønn, noe som viste seg vanskelig å finne ut siden han ikke hadde fått lønnsslipper på et års tid. Etter en gjennomgang av fremskaffede lønnsslipper og Lønns- og trekkoppgave viste det seg at han hadde krav på etterbetalt lønn samt feriepenger for 2008-2009 og 2010, siden han valgte å skifte lærebedrift, et krav på til sammen 60 210 kr. Etter et par påkrav og konkursvarsel kom alle pengene til slutt. Prosessen tok til sammen 6 måneder.

CHRISTIANIA ENTREPRENØR OG MASKIN AS

1 medlem fikk bare lønn for en uke i varselperioden ved permittering og ikke betalt i arbeidsgiverperioden etter at permitteringen hadde trådt i kraft. Etter et skriftlig påkrav er dette i orden.

NÆRINGSEIENDOMMER AS

Her var det både lønns- og feriepengekrav. Opprinnelig en sak fra Unionen fagforening i Bergen. Ingen respons fra firmaet etter påkrav og konkursvarsel. Oversendt distriktskontoret for videre behandling. Nytt konkursvarsel sendt. Feriepengene skal nå være utbetalt, mens det fortsatt gjenstår lønn for november.

MIROSLAV SUBANOVIC MALING OG REHAB

Like før det ble åpnet konkurs i firmaet ble det undertegnet en avtale mellom firmaet og vårt medlem. Første avdrag ble betalt i følge avtalen, men så ble det konkurs og et betydelig beløp gjenstår. I og med at det var et enkeltpersonsforetak så borger innehaver fortsatt for gjelden og saken ble derfor oversendt distriktskontoret for videre juridisk behandling.

JERNBINDERSPESIALISTEN AS (TIDLIGERE ARMERINGSSENTRALEN AS)

Vi fikk tidligere i år en e-post fra Armeringssentralen, d. 30.06.2010, som også var sendt arbeids- og velferdsetaten hvor det blir varslet at firmaet vil bli lagt ned. Så vidt vi kan se fra Brønnøysundregistrene så har Armeringssentralen kun skiftet navn til Jernbinderspesialisten as (26.07.10), og flytta firmaadresse fra Heggedal til Frya flyplass i Ringebu. Noen av de tidligere ansatte i Armeringssentralen ble «overflytta» til Armering og Betongservice as og fikk utbetalt sine tilgodehavende feriepenger fra Armeringssentralen. De som ble oppsagt fra Armeringssentralen har ikke fått feriepengene sine. Vi har oversendt krav om feriepenger for tre av våre medlemmer med i alt kr 80 700.- Vi har i tillegg fått inn tre andre feriepengekrav.

FLEKSI BEMANNING

To litauiske medlemmer utsendt til Stavanger. Firmaet tilbakedaterte oppsigelser og forsøkte å unndra seg lønnsansvar i oppsigelsestiden. Våre medlemmer krevde forhandlingsmøte, samtidig som vi tok en telefon til bedriften. En time senere var oppsigelsene annullert. Formriktige permitteringsvarsler ble deretter utstedt.

BYGG OG BO DANILEVICIUS

Opprinnelig et krav om ikke utbetalt lønn og feriepenger samt lønn i oppsigelsestiden på vegne av et litauisk medlem, i alt 87 000 kroner. Siden kom det til to litauiske ungdommer som hadde arbeidet for den samme bedriften, med krav i omtrent samme størrelsesorden. De har arbeidet på flere kommunale prosjekter i Oslo og Akershus, og vært innlosjert under svært kummerlige forhold. Malermester Harald Askautrud sto solidarisk ansvarlig for deler av kravet, og vi har vært gjennom en forhandlingsrunde med både Bygg og Bo og Askautrud. Vi avventer i skrivende stund et endelig tilbud til våre medlemmer fra Askautrud, og er sikre på at vi kommer frem til et omforent krav og at pengene vil bli utbetalt.

BYGGMONTASJE O. JOHANSEN LTD

Krav om 33 900 kroner i utestående lønn samt permitteringspenger for et litauisk medlem. Venter på forkynnelse av konkursvarsel for arbeidsgiver, som har forsvunnet fra jordens overflate.

MONTASJE OG UTLEIE LTD

Krav om 57 000 kroner i utestående lønn samt permitteringspenger for et litauisk medlem. Venter på forkynnelse av konkursvarsel for arbeidsgiver, som ikke lar seg oppdrive.

VALDA AS

Krav om 145 000 kroner i utestående lønn for et litauisk medlem. Venter på at Asker og Bærum politikammer forkynner konkursvarsel for arbeidsgiver, som ser ut til å ha gått opp i røyk.

VALDA LOGISTIC NUF

Feriepengekrav på ca. 15 000 kroner for et litauisk medlem. Venter på at Sørum lensmannskontor forkynner konkursvarsel for arbeidsgiver, som muligens gjemmer seg et sted i Tora Bora-fjellene i det østlige Afghanistan. Borte er han i alle fall.

CENTRUM BYGG OSLO

Krav om 81 000 kroner i utestående lønn, feriepenger, overtidsbetaling samt sykepenger for et litauisk medlem. Pengene er utbetalt.

KOMPETANSEHUSET FM AS

To litauiske medlemmer hadde fått feriepenger inkludert i timelønna tre år tilbake. De krevde disse etterbetalt. Det var også problemer knyttet til lønn i oppsigelsestida. Etter et møte med firmaets innehaver, tidligere KS-direktør Harald Aannerud og hans advokat, ble det enighet om at pengene skulle utbetales. Alt i alt et krav på ca. 170 000 kroner.

EVERCREATIVE AS

Et litauisk medlem var blitt lønna tre kroner og femti øre under minstelønna, i tillegg hadde bedriften inkludert feriepenger i timelønna. Etter et møte med bedriften ble det ordnet opp i sakene, og vårt medlem fikk etterbetalt ca. 25 000 kroner.

NAV-SAKER

For svenske grensearbeidere er saksbehandlingstiden for å få dagpenger nå oppe i fem måneder. Vi har hatt flere saker for svenske medlemmer av foreningen, i noen av dem har saksbehandlingen blitt ytterligere komplisert av at ulike NAV-enheter har rota bort dokumentasjon.

Et tysk medlem kontaktet oss fordi han etter to måneders sykemelding enda ikke hadde mottatt sykepenger. Det var uklart om det var firmaet eller NAV som hadde rota det til, sannsynligvis hadde de begge skyld i problemene. Etter henvendelse fra foreningen ble uansett dokumentasjon fra arbeidsgiver sendt over på ny, og sykepenger ble utbetalt to dager senere.

Et estisk medlem fikk ikke sykepenger fordi han som ansatt i bemanningsselskap ikke var å betrakte som ansatt på sykemeldingstidspunktet. Dette til tross for at han nesten kontinuerlig har hatt oppdrag de siste par årene, og at han sto i oppdrag da han ble sykemeldt. Vedtaket ble etter klage omgjort til 65 prosent sykepenger, noe foreningen også har klaget på.

ALFA BYGG OSLO

3 bulgarske murere kontaktet foreningen etter at vi hadde møtt dem på en byggeplass på Slemmestad noen uker tidligere på sommeren. Ettersom de ikke meldte seg inn i foreningen på daværende tidspunkt fikk de ikke annen assistanse enn at vi tok en telefon til arbeidsgiveren deres. Det hjalp imidlertid, og de fikk utbetalt 60 000 kroner de hadde til gode.

ENCOM NOR AS

Lønnskrav for 4 latviske medlemmer (2 er medlemmer av Øvre Buskerud Fagforening) som hadde arbeidet for bosnisk arbeidsgiver på Gol i Hallingdal på til sammen 650 000 kroner. Konkurs ble åpnet på tredje forsøk august 2010. Det er begjært innsyn i arbeidstilsynets sak i forbindelse med saka, som dekkes av lokalavisa Hallingdølen.

HELLE/BRO CONSULT DA/

Feriepengekrav for 3 latviske medlemmer på til sammen 28 000 kroner. Konkurs ble åpnet august 2010. Det blir søkt lønnsgaranti i boet til Helle-Bro Consult AS, siden det ble konkludert, at firmaet har overdratt betalingsforpliktelse, se neste.

HELLE-BRO CONSULT AS

Feriepengekrav for 2009 for 5 latviske medlemmer på til sammen ca 25 000 kroner. Konkurs ble åpnet august 2010. Det er søkt lønnsgarantidekning for kravet.

OK BOLIG

Et medlem var midlertidig ansatt, men fikk allikevel oppsigelse. Etter forhandlingsmøte trakk bedriften oppsigelsen tilbake. Midlertidigheten ble det ikke gjort noe med, men realiteten er nok at bedriften ikke vil befatte seg med omfattende byggearbeid når pågående prosjekt er ferdig.

I hue på en gammal gubbe

Hos Pungarn

I det siste har jeg hørt en del mishagsytringer rettet mot denne spalta. Dette har gått på at det er blitt altfor lite erotikk her. Jeg kan bare forsvare meg med at jeg har prøvd å omhandle historier med en viss tilknytning til byggebransjen. Og når sant skal sies (og det skal det jo) har det vært temmelig tynt med erotikk i min karriere på stillasen. Det nærmeste jeg kommer på er noen brakkehistorier. Men jeg trur ingen av disse ville falt i smak hos noen av Bygningsarbeiderens dannede lesere.

Jeg har derfor valgt tema fra noe helt annet. Jeg går langt tilbake i tid. Lenge før jeg hadde noen planer om å begynne i byggebransjen. Jeg går tilbake til 1958 eller 1959. Jeg var 15 år. Og hadde vært kjærest med ei jente i to, tre måneder. Vi kan kalle henne Kari.

Kari hadde ei venninne som var kjæreste med en gutt som var et par år eldre en Kari og meg. Venninna fortalte Kari at hun og kjæresten hadde liggi sammen. Og dette var noe hun på entusiastisk vis anbefalte for Kari. Følgelig foreslo Kari også dette overfor meg. Jeg kan ikke huske at jeg framførte noen sterke protester mot forslaget. Men Kari stilte to betingelser. Det måtte brukes kondom – eller som vi sa den gangen: kardong. Og den måtte jeg framskaffe.

Til den siste betingelsen må det opplyses at på 50-tallet var ikke kondomer til salgs i dagligvareforretninger slik som nå. De eneste stedene sånt var å få tak i var på apoteket eller hos en frisør. Jeg utelukka med en gang apoteket. Hver gang jeg hadde vært der hadde jeg støtt på noen eldre folk som bodde i samme gården som meg. Min vanlige frisør blei også utelukka. Han bodde også i «min» gård. Men på Sinsen var det annen frisør nede i Trondheimsveien – en som blei

kalt for Pungarn. Han kjente jeg ikke. Og det var usannsynlig at han kjente meg. Jeg gikk til Pungarn.

Jeg stod lenge utafor frisørdøra å grudde meg. Etter en laaang stund tok jeg mot til meg og gikk inn. Der stod Pungarn og klipte en kunde. Begge var kjempesvære, tjukke karer. Jeg gikk bort til førstnevnte og fikk stønna fram: «En Durex!» Pungarn satte øya i meg: «Skal du bare ha en?» Jeg nikka. «Bare en!» skreik Pungarn. Jeg nikka igjen. «Fy faen!» vrælte Pungarn. Og henvendt til kunden fortsatte han: «Jeg trur jaggu guttungen puler på rasjon!»

Kunden satte i en skoggerlatter som måtte høres ned til Carl Berners plass. Og Pungarn istemte latteren. Men jeg fikk kondomen og kom meg ut av butikken ildrød i toppen, og gikk med raske skritt oppover Trondheimsveien. Pungarn kom ut av butikken og ropte etter meg: «Du glemte å få igjen vekslepenga!» Ikke tale om å snu. Jeg fortsatte å gå med enda raskere skritt. Av turen hjem husker jeg ingen ting. Jeg kom ikke til meg sjøl før jeg kom til Sinsenkrysset. Da først snudde jeg og gikk hjem.

Åssen det så gikk med Kari og meg? Joda, det gikk. I dobbelt forstand.